

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali opla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Moč „Kmetijske zveze“.

V zadnjem »Gospodarju« smo čitali o gospodarskem položaju danskih kmetov. Občudovali smo njih vzorno urejeno kmetijstvo ter velikanske množine izvoza kmetijskih pridelkov, ki jim donaša v deželo blagostanje. Sijajni gospodarski uspehi danskih kmetov so sad njihove stanovske organizacije.

V skupnosti je moč.

Ta zavest in volja, doseči v skupnosti velike reči, je vodila danske kmete do mogočne združitve. Trojno organizacijo imajo: strokovno (Kmetijska družba in društva za posamezne kmetijske panoge), stanovsko (Kmetiska zveza) ter zadružno.

Začetek kmetijske organizacije je dala »Kraljevska danska kmetijska družba«, ustanovljena v dobi prosvitljenosti pred več ko 100 leti. Kmetijska družba prireja predavanja, izdaja strokovne liste in knjige, pospešuje izobrazbo kmetijskih strokovnjakov. Ima mnogo premoženja, a malo članov: šteje komaj 683 članov iz vrst veleposestnikov, agrarnih učenjakov in kmetijskih uradnikov, torej ni več prava kmetiska organizacija.

Močnejše so se razvila specialna kmetijska društva za posamezne kmetijske panoge. Najbolj so razširjena »živilnorojska društva«, ker pač dansko kmetijstvo temelji na živilnoroji. Največ je »govedorejskih društev«, skoro vsaka vas ima tako društvo, skupaj jih je 1402. Število članov; zlasti iz vrst kočarjev stalno raste. — Nekoliko manjše je število »društev za mlečno kontrolo«, jih je namreč 1211; prvo je bilo ustanovljeno leta 1885. Ta društva kontrolirajo skoro tretjino vseh kravmlekarij. Množina mleka in surovega masla se je vsled kontrole pri posameznih kravah silno dvignila; odtod tolik izvoz surovega masla, kakor smo v zadnjem »Gospodarju« brali. Leta 1925 je danska krava povprečno donasala po enih poročilih 2900 kg mleka, po drugih celo 3239 kg mleka z 3.68% maščobe; leta 1927 je ta količina vzrastla že na 4669 kg z 4.22% maščobe. Najdonosnejše so krave-mlekarike na otoku Fünen, kjer pa je tudi kontroliranih skoro polovica vseh krav! — Poleg živilnorojskih društev je najvažnejša strokovna organizacija »družba za obdelovanje pustoš«. Tu se prav jasno

vidi, kaj premore kmetiska volja in kmetiska organizacija! Dve tretjini vse države obsega polotok Jütland in cela sedmina polotoka je bila pustoš. Država se je že pred 140 leti zamar trudila, da bi jütlandsko pustoš usposobila za obdelovanje. A kmetom se je potem »družbe za obdelovanje pustoši« to že nad polovico posrečilo! Družba delo nadaljuje.

Kmetiska zveza,

stanovska organizacija danskih kmetov, šteje danes nad 116.000 kmetijskih gospodarjev ali devet desetih vseh kmetov; krajevnih Kmetijskih zvez je 136. Prve Kmetijske zveze so si kmetije ustanovili že pred 80 leti. Leta 1855 so obstojale Kmetijske zveze že v vseh 22 okrajih Danske; pozneje so se ustanovile krajevne Kmetijske zveze v posameznih občinah. Od leta 1893 so vse krajevne Kmetijske zveze združene v eni mogočni Kmetiski zvezi v Kopenhagenu. Prvotno so Kmetisko zvezo vodili veliki kmetje; po združitvi pa določajo pravila, da mora biti v načelstvu dve tretjini malih kmetov. To zdravo določilo je Kmetiski zvezi omogočilo, da je zajela skoro vse kmete. Kmetiska zveza se bavi z vsemi perečimi kmetijskimi in kmetiskimi vprašanji: zastopa stanovske in gospodarske interese kmetov, izdaja stanovska glasila, prireja predavanja, tečaje in zborovanja, razstave in premovanja, poučne izlete na vzorna posestva, vrši poljske poizkuse, posreduje za semena itd.; zlasti pa potom takozvanih kmetijskih konzulentov (svetovalcev) širi napredno kmetijstvo po vsej deželi. Tudi država priznava delo Kmetijske zveze: za izvedbo poljskih poizkusov, prirejanje razstav itd. daje država Kmetiski zvezi podporo; za plače kmetijskim konzulentom, ki jih namešča Kmetiska zveza, pa prispeva država celo dve petini. Tekom desetletij je Kmetiska zveza priborila kmetiskemu stanu velik vpliv na celotno javno življenje, zlasti na zakonodajo ter na notranjo in zunanjo politiko, osobito gospodarstvo.

Vse kmetijske organizacije, tudi zadružne so združene v »Danskem kmetiskem svetu«. Ustanovljen je bil leta 1919, ko je bilo vsled vojne potrebno močnejše agrarno-politično udejstvo-

vanje. Načelstvo »Kmetiskega sveta« šteje 12 članov: pet zastopnikov ima Kmetiska zveza, pet zadružništvo, dva pa Kmetijska družba in društva. Kmetiski svet zastopa celokupni kmetijski stan napram drugim stanovom, napram vladi in napram inozemskemu kmetijstvu. Izdaja redna poročila in letna izvestja.

Kakor kmetje »Kmetisko zvezo«, imajo tudi danski kočarji svojo »Zvezo kočarjev«, ki šteje 84.000 članov; skoro vsak kočar je član svoje organizacije, kakor je skoro vsak kmet član Kmetiske zveze. Zveza kočarjev deluje po vzgledu Kmetiske zveze in nastopa v skupnih zadevah skupno z njo.

Tudi

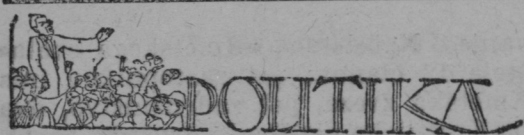
pospeševanje kmetijstva

potom kmetijskih strokovnjakov ali »konzulentov«, to je svetovalcev je v rokah svobodnih Kmetijskih zvez. Kmetiske zveze same jih nameščajo, država pa prispeva, kakor smo že rekli, dve petini plače za nje. Danes deluje pri Kmetiski zvezi okrog 200 kmetijskih konzulentov; vsaka krajevna Kmetiska zveza ali po dve ali tri skupaj imajo po enega konzumenta za travništvo in po enega za živilnorojo, včasih tudi po enega za knjigovodstvo in enega za melioracije (zboljšanje zemljišča). Pokrajinske Kmetiske zveze in osrednja Kmetiska zveza ima še svoje posebne višje konzulente, ki delujejo skupno z 200 krajevnimi ter z 18 državnimi konzulenti. Vsi skupaj vršijo po vsej deželi na tisoče nazornih poizkusov, med temi dve tretjini poizkusov z gnojili in krmili. Uspehi in izsledki poizkusov se takoj plodonosno prenašajo v prakso.

Tudi v inozemstvu išče danska Kmetiska zveza trajne spodbude. Iz vrst kmetijskih konzulentov so bili štirje najsposobnejši poslani kot kmetijski atašéji (pribočniki pri konzulatih) v največje države, ki prihajajo za kmetijstvo in kmetijski izvoz v poštev: eden sedi v Berlinu, drugi v Washingtonu (Amerika), tretji v Moskvi in četrti v Londonu. Ti kmetijski atašéji skrbno opazujejo napredek kmetijstva in spremembe na svetovnem kmetijskem trgu. V rednih poročilih iz inozemstva in na velikih zborovanjih v domovini poročajo o svojih izkušnjah ter dajejo nasvete, kako se mora dansko kmetijsko gospodarstvo usmeriti in agrarna politika voditi, da si kmetje ohranijo svetovna tržišča za

svoje kmetijske izvozne pridelke: ži-vino, surovo maslo in jajca. Tako se Danska vedno pravilno prilagodi svetovnemu tržnemu položaju za kmetijske pridelke. Ker se danski kmetje pri svojem kmetovanju ozirajo vedno okrog po svetu in gledajo daleč v bodočnost, jih prodirajoča agrarna kriza ne preseneti: vedno pripravljeni znajo njen udarec pravočasno odbiti.

Izborna stanovska organizacija je danske kmete privedla na višek kmetijskega gospodarstva.

V NAŠI DRŽAVI.

Nadzorstvo nad bankami. Po naredbi trgovskega ministra se bo v avgustu izvršil pregled vseh bank v državi radi nadzorstva njihovega dela, radi mnogoštevilnih pritožb proti njim, da se ne držijo odredb zakona o delniških družbah in da njihovo delo ne odgovarja zakonskim predpisom. Banke, ki so se pregrešile zoper predpise zakona o delniških družbah, bodo izgubile pravico dela, v kolikor niso bile že poprej kaznovane, bodo kaznovane z globo. V novem zakonu o delniških družbah, ki ga ministrstvo izdeluje, se bo to nadzorstvo še povečalo. Poleg zakona se bo izdal poseben pravilnik o izvrševanju nadzorstva. Sedanji pregled bodo izvrševali inspektorji trgovskega ministra, ki bodo po končanem pregledu poročali o uspehu nadzorstva ministrstvu za trgovino.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Egipt popolnoma pomirjen. Ministrski predsednik Macdonald je podal izjavo, da se je Egipt pomiril v toliko, da so angleške bojne ladje zapustile egiptovske luke. Predsednik je posebno poudaril, da so v zadnjih nemirih v Egiptu nastopile le egiptске čete. Angleške čete se niso umešavale v zadnje spore. Inozemske vlade se niso pritožile pri angleški vladi zaradi nezadostne zaščine inozemcev.

Nemirna Kitajska. Na Kitajskem doživljajo upore med vladno vojsko in prodiranje komunističnih čet. Med kitajskimi vladnimi četami je došlo do odpovedi pokorščine vsled komunistične propagande. Veliko garnizij je odpovedalo pokorščino in ropajo po mestih. Komunistična armada je izkoristila upor in je zavzela skoro vsa važnejša mesta brez bojov. Komunistično vojaštvo je izropalo vse trgovine v Pekingu, udrlo tudi v evropske kolonije, napadlo inozemska zastopstva in konzulate ter povzročilo krvavo klanje. Večina Evropejcev v Pekingu se je rešila na ameriške in japonske ladje. Veliko misijonarjev je bilo ubitih, vladna poslopja so komunisti požgali, istotako tudi palače inozemskih trgovskih zastopstev.

Turčija in Perzija. Turška vlada je izvršila obsežne vojaške priprave proti Perziji in Iraku in zbrala 40 do 50

tisoč mož s 100 letali ob meji proti Perziji.

Huda gospodarska kriza v Rusiji. V Rusiji je prišlo do propasti papirnatega denarja in bo v bodoče možno kupovati živila le za robo. Ljudje si nabavljajo že v naprej cela skladišča blaga. Vlada skuša omiliti gospodarsko krizo z uvajanjem nakaznic na dosedaj še prosto blago, kar pa je doslej le malo pomagalo. Gospodarska kriza v Rusiji postaja vedno občutnejša in predstavlja eno najbolj težkih preizkušenj sovjetske vlade. — Amerika je začela odklanjati izkrcaje ruskega blaga in bo došlo skoro gotovo do prekinjenja trgovskih odnošajev med Ameriko in Rusijo.

V Kanadi v Severni Ameriki so imeli parlamentarne volitve, pri katerih so dobili konservativci 138 poslancev, liberalci 85 in vse druge stranke 19. Zmaga konservativcev pomenja ožje gospodarsko sodelovanje z Anglijo in njenimi kolonijami. Že v naprej razglašajo, da bo Kanada odstranila carino na angleško blago.

ZA NEDELJO

Protestantizem med Slovenci.

Slovensko ljudstvo so v 16. stoletju razburjali hudi verski boji, ki so pričeli z razširjanjem luteranstva in so trajali skoro sto let. Dasiravno je obvladala takrat turška nevarnost vse javno življenje in je bojevala Avstrija s turškim polumescem obupen boj za obstanek, vendar so se razvijali poleg tega notrajni boji med katoliško cerkvijo in novo vero, ki so s toliko silo prevzeli vse ljudsko mišljenje in težnje in tako globoko posegli v naše cerkvene, politične, socialne, slovstvene in sploh vse kulturne razmere, da pomenjajo novo dobo v zgodovini našega naroda.

Glavni sovražnik razbitja naše srednjeveške cerkvene organizacije.

Glavni sovražnik, ki je našo srednjeveško cerkveno organizacijo skoraj popolnoma razdejati in dal protestantom mnogo prilike, da so se vedno bolj razširjevali in okrepjevali, je bila vedno grozeča turška sila. Redni turški napadi so že sami silno zadeli cerkev. Mnogo samostanov je bilo razdejanih ali pa je zelo obubožalo. Največ je trpelo od Turkov kmečko ljudstvo, z njim vred pa cerkev in duhovščina, ki je imela od njega edine dohodke. Vsled turške sile je propadlo mnogo cerkvenih ustanov, župnijskih in mestnih šol, bolnišnic itd. Pri drugih so se zmanjšali dohodki, ali pa se je z njimi okoristila svetna gosposka. Vrh tega so avstrijski vladarji s hudimi vojnimi davki obremenjevali cerkvena posestva in dohodke. Leta 1523 je zahteval kralj Ferdinand od duhovnikov za vojne namene tretji del letnih dohodkov. Leta 1525 so popisali vse cerkvene dragocenosti v zlatu, srebru

in biserih ter jih porabili za obrambo dežele. Turški davki so znašali leta 1526 eno tretjino letnih dohodkov duhovnikov. Leta 1529 je zahteval Ferdinand od cerkvenih prelatov in samostanov, naj prodajo in zastavijo četrti del vseh nepremakljivih cerkvenih posestev, ker potrebuje denar. Ker naloženih davkov niso hoteli plačevati, so cerkveno posest kratkomalo zaplenili in prodali ali zastavili. Taka gospodarska kriza je silno vplivala na ves cerkveni sestav. Mnoge župnije so bile prazne. Duhovniki niso prejeli toliko, da bi mogli živeti stanu primer-no. Prisiljeni so bili, se pečati s krčmarstvom in kupčijo, kar je zelo škodovalo njihovem ugledu. Ljubljanski škof Ravber se je pritoževal leta 1525, da je posvetil v osmih letih komaj 17 duhovnikov.

Župnije so bile prazne ali pa v rokah odpadlih ali pa ničvrednih ljudi. Ljudstvo je bilo popolnoma pokvarjeno.

Ker so propadle z dunajskim vseučiliščem tudi naše domače šole, novega duhovniškega naraščaja ni bilo pričakovati. V naše dežele so prišli tudi ljudje, ki so bili nevedni in na slabem glasu, skrivni ali očitni odpadniki in dobili razne cerkvene službe. Pod vplivom protestantskega gibanja se je to zlo še povečalo.

Tako je pripomoglo marsikaj, da so verske novotarje v naših krajih našle ugodna tla.

Razširjanje luteranstva po naših krajih.

Kakor hudournik je preplavila Luthrova verska novotarja slovenske dežele, ne da bi našla odločnega odpora niti pri cerkvenih niti pri državnih oblastnikih. Stoletne nerednosti, razvade in napake so se sedaj bridko maščevale. Plemstvo in meščanstvo, ki sta imela v rokah vso politično moč, ves socialni ugled in upliv, sta se skoraj popolnoma postavila na stran novih bojevnikov zoper katoliško cerkev in izrabila svoje sile v prosep luteranstva. Le vladarji iz habsburške hiše so ostali zvesti katoličani in skušali rešiti v težavnih časih, kar je bilo mogoče. Pričakovati je bilo, da se bo ob takih razmerah luteranstvo tudi med slovenskim kmečkim ljudstvom, ki je bilo docela odvisno od graščakov, hitro razširilo in ukoreninilo, tembolj ker ni manjkalo vztrajne protestantske agitacije z besedo in tiskom. Vendar je našel »čisti evangelij« med priprostim narodom primeroma malo privržencev. Ako izvzamemo nekatere pokrajine na Ogrskem in na Koroškem, se ni udomačilo luteranstvo nikjer med Slovenci trajno. Po župnijah, kjer so plemiški patroni vrinili luteranske pridigarje, so ljudje raje hodili v sosedne katoliške župnije prejemati svete zakramente, kakor da bi imeli posla z Luthrovo duhovščino, katero je nastavljal grajska gosposka. Ljudstvu se ni moglo prikupiti suhoparno bogočastje luteranov, ki niso poznali druga kakor pridigo in čitanje svetega pisma, medtem ko so jim bili tisočletni častljivi verski obredi v spotiko in za-

smeh. Razširjanje luteranstva je oviralo tudi socijalno nasprotje med graščaki in kmeti, ki se je za časa velikega hrvatsko-slovenskega kmečkega upora še posebno poostrilo. Kmet, ki se je bojeval proti gospodi za »staro pravdo«, ni bil dovzeten za »čisti evangelij« grajskih pridigarjev, tem manj, ker je izprevidel, da se z njegovo vero okoriščajo le njegovi nasprotniki. Splošno tudi opazamo, da je nastopilo luteranstvo s tem večjo silo, čim bolj so bili kraji prežeti z nemškim življenjem; ob severni jezikovni meji se pojavlja najbolj njegova moč in vedno bolj pomenjuje proti jugu. Le v Beli Krajini in sosednih hrvaških krajih je imela protestantska agitacija izrazito naroden značaj, povsod drugod nastopa pod vplivom in okriljem nemške gospode in služi večji del njenim koristim.

*

Božje postave nad vse človeške! Posvečuj praznik! Dosedaj smo videli, da so mnogi odrasli meščani ob nedeljah in praznikih napravljali izlete brez svete maše. Žalibog pa smo opazili v zadnjem času, da gotovi voditelji mladine isto delajo z mladino. In to je mladina, ki še sicer poseča ljudsko šolo. S tem se ucepi že v zgodnji mladosti otrokom veski indiferentizem — verska mlačnost — v izpolnjevanju božjih zapovedi. Vsakega katoliškega kristjana sveta dolžnost je, ko pride k pameti, da je vsako nedeljo in praznik pri sveti maši. Vzroki, ki ga opravičijo so na primer: bolezen, pomanjkanje oblačila, hud mraz ali kaki izredni slučaj v družini itd., nikakor pa ne izleti. Če hočete z mladino na izlete, jo morate prej voditi k sveti maši, bodisi doma ali pa v kraju, ki je cilj izleta. Vas staršev dolžnost pred Bogom pa je, otrokom zabraniti udeležbo izletov brez svete maše, sicer boste morali pred večnim Sodnikom dati težek odgovor.

Katoliška akcija v Mehiki. Meksikanski duhovniki so uvedli v Cerkev katoliško akcijo. Organizirajo svoje moše v Apostolstvo mož, katoliške žene v Krog katoliških žena, dekleta v Dekliško društvo, fante pa v Mladiško društvo. Po viharju začenja novo življenje in nova rast. Bog daj novim organizacijam mnogo uspeha in blagoslova!

NOVICE

Slovo ljubljanskega nadškofa dr. A. Jegliča od Ljubljane. Dne 29. julija je poslalo vatikansko zastopstvo v Beogradu papeževo hulo (pismo), s katero se imenuje vladika Jeglič nadškofom in se uvaža njegova prošnja za odstop kot ljubljanski škof. Istočasno je bil imenovan dosedanji ljubljanski pomožni škof dr. Gregor Rožman za pravega škofa Ljubljanske škofije. V petek, dne 1. avgusta se je poslovil nadškof dr. Jeglič od Ljubljanske škofije. Ob 9. uri je imel imenovanega dne v stolni cer-

kvi tiho sveto mašo. Po sveti maši se je zbrala ljubljanska duhovščina s stolnim kapiteljem, zastopniki bogoslovnega učilišča in podeželske duhovščine v škofijskem dvorcu, kjer je g. stolni prošt prelat Andrej Kalan v imenu navzočih in vse duhovščine ljubljanske škofije govoril poslovilne besede. Po tem slovesu je imel stolni kapitelj kratko sejo, na kateri se je prebralo pismo svete stolice in se je vzel na znanje odstop dosedanjega škofa dr. Antona Bonaventure Jegliča od vlade ljubljanske škofije in nastop novega vladike dr. Gregorja Rožmana. Okoli tri četrt na dvanajst so zazvonili zvonovi ljubljanskih cerkva v znamenje, da je ljubljani nadpastir zapustil Ljubljano. Ob 12. uri se je odpeljal z brzovlakom v Celje, kjer bo ostal nekaj dni v samostanu gg. lazaristov, da opravi duhovne vaje. Potem pa odide v Gornji grad, ki si ga je izbral za kraj svojega počitka.

Slovanski gasilski kongres v Ljubljani. Dne 1. avgusta je bil otvorjen v Ljubljani slovanski gasilski kongres, ki je združen z gasilsko razstavo.

Bojevniki iz svetovne vojne, vdove in sirote izza krvavih dni! Pojdimo na božjo pot na Brezje, kot da z rok bi palo vam železje: vaša duša mirno se oddahne, vaša solza za trenutek osahne. — 10. avgusta je naš dan, ob vsakem vremenu in pod običajnimi pogoji. Polovična vožnja nam je od vojne oblasti zagotovljena. Pevci, vežbajte dobro: Ti o Marija, Oj Doberdob, Blagor mu, Spomladi vse se veseli, Oj ta soldaški boben. Tisoče kilometrov ste prehodili v gališkem blatu, gorstasne stvari prestali, pa boste tudi 9. in 10. avgusta radevolje prenesli težave vožnje. Dragi tovariši, strnimo vrste, pridite in agitirajte za 10. avgust povsod do zadnjih hiš naših selišč in vasic. 10. avgusta vsi k zboru ljubezni, miru in sladke tolažbe pod okrilje rajske Gospe na Brezje. Glavni odbor Z. S. V.

Požar v Očeslavcih, župnija Kapela pri Radencih. Dne 28. julija tega leta ob pol 10. uri predpoldan je nastal požar pri posestniku Jožefu Nedog. Požar je uničil njemu in posestniku Petru Sernec gospodarska poslopja in razno orodje. Pri tem požaru je občutno oškodovan posestnik Sernec, kateremu je zgorel tudi ves pridelek ozimne slame, kakor tudi pšenica, katero je imel na šklednju še neočiščeno. Sosed Nedog sicer ni tako oškodovan, ker je imel še ves pridelek žita in pšenice na njivah. Prizadeta posestnika prosita pomoči dobrih src, posebno posestnik Sernec, kateri ne poseduje stavbe-

833

nega lesa in je postal od leta 1928 že drugič nesrečen po požaru. Iskrena zahvala vsem gasilcem, domačim in sosednim, kakor tudi vsem, kateri so pomagali, da se je požar omejil, da jima niso pogorela hišna poslopja. Dobra srca pa priskočite pogorelcem na pomoč, da si uredita svoja poslopja. Kako je požar nastal, še ni dognano.

Iz statistike o prebivalstvu v Evropi. Tekom zadnjih stoletij se je število prebivalstva v Evropi podvojilo. Ako bi rastle v enakem razmerju, potem bi imela Evropa čez 100 let mesto dosedanjih 625 milijonov 1250 milijonov prebivalcev. Treba pomniti, da cenijo danes število celotnega prebivalstva na svetu na 1950 milijonov. 26 odstotkov od celote prebiva v primeroma majhni Evropi, medtem ko ima Amerika, katere površina je petkrat toliko, le 147 milijonov prebivalcev. Zračunali so, da bi bilo v Ameriki še prostora za 3300 milijonov, Evropa bi jih pa lahko sprejela le še 75 milijonov.

Slovenec s kraljem Karlom II. Povratek novega romunskega kralja Karla II. iz Pariza v Romunijo je bil skrbno pripravljen. Iz Pariza se je odpeljal kralj, kateremu so priskrbeli potni list, v Monakovo v avtomobilu. Od tu dalje je odpotoval z letalom ter kakor znano srečno pristal. Kraljevo letalo je spremljalo drugo letalo, v katerem sta se vozila dva odlična kraljeva prijatelja. To letalo je vodil pilot Božo Pibernik iz Slovenije.

Koliko je framasonov? Prostožidarji so izdali svoj koledar s statistiko svojih društev. Po tej statistiki je na svetu 26 tisoč framasonskih društev. Članov je nekaj blizu štiri milijone. Zedinjene države imajo tri milijone in pol. Torej je največ v Ameriki framasonov.

Čebele se polastile avtomobila. Mladci Gene Askin v mestu Tulari v Kaliforniji je bil v veliki zadregi. Na prometni cesti je pustil za kratek čas avto in se po opravih oddaljil od njega. Ko pa se je vrnil, se mu ni mogel več približati. Cel roj čebel si ga je namreč izbral za svoje bivališče, ne da bi se kaj menil za lastninsko pravico. K tej nadlogi se je Askinu pridružila še druga, namreč v osebi prometnega policista, ki je zahteval naj se avto takoj odpelje, drugače bo pripel »listek« nanj. Askin mu odvrne, naj le magari celi avto prelepi s svojimi listki, ako se upa, in je odšel, da najde kakega čebelarja. Ko se je čez dve uri vrnil z njim, ni našel nobenega »listka«, čebelice so pa še vedno zadovoljno brenčale v avtu.

Metulji v višini 5000 metrov. Angleška ekspedicija na Himalajo je nale-

tela na neki ravnici v višini 5000 m nad morjem na cel roj visoko-gorskih metuljev, ki so veselo frfotali po zraku ne meneč se za siloviti mraz. Udeleženci te ekspedicije so ujeli nekoliko teh metuljev. Metulji imajo mesto prahu na krilih zelo gosto dlako, ki jih varuje pred mrazom. Dlaka je tako gosta, da nalikuje skoro umetno napravljeni klobučevini.

Bolniško zavarovanje za živali. Dočim se Francoska še vedno ni odločila za obvezno zavarovanje zoper bolezen in nezgode, ni na Nemškem nobenega človeka, ki bi ne bil včlanjen pri katerikoli bolniški blagajni. Zdaj so pa uvedli v Berlinu tudi bolniško zavarovanje za živali. Za majhen mesečni prispevek lahko vpiše sleherni občan v seznam zavarovancev svojega psa, mačko, konja, kanarčka itd. Blagajna plačuje kakor običajno zdravnika, umetno zobovje itd.

Dvanaest ur neprestano na eni nogi. Leta 1815 je sklenil pek v Londonu stavo za 50 angleških funtov, da bo stal celih 12 ur neprestano na eni nogi. Stava se je vršila v javnem prostoru pred množstvenimi gledalci. Pek je začel svojo predstavo ob tretji uri popoldne. Vse je bilo prepričano, da ne bo vzdržal, ker se je zdelo vsakemu, da je stanje na eni nogi toliko časa nekaj izključenega. Počasi je potekala ura za uro in še vedno je stal pek nepremično. Koncem osme ure je že bil v tako obupnem položaju, da mu je ponudil oni, ki ga je izzval na stavo, da mu izplača polovico in mu prizna popolno zmago. Peka je oblival pot po celem telesu v potokih, a je odklonil ponudbo z zatrdilom, da bo vzdržal do konca. Po tej izjavi so gledalci stavili med seboj visoke svote za in proti. Pek je stal na eni nogi nepretrgoma tri minute dalje nego 12 ur. Ko je zmagal, je sedel na stol, domov so ga morali odnesti, sicer mu stanje v zdravstvenem oziru ni prav nič škodovalo.

Čuden jubilej. Te dni je zadel v Parizu motociklist v poštni nabiralnik ter ga odtrgal s stene in razbil. V nabiralniku so našli pisma, ki so bila vanj oddana leta 1904 in 1905 in so preživela že lep jubilej.

Vzgleđi izrednega spomina. Izreden spomin je posebne vrste nadarjenost in to dokazujejo spominska dejanja iz zgodovine znanih osebnosti. O Starogrku Temistokleju je bilo znano, da je poznal vseh 20 tisoč Atencev po njih imenih. Orjak glede spomina je bil Picus iz Mirandale, ki je obvladal 22 jezikov in je lahko ponovil zapoved 2000 zikov in je lahko ponovil zapored 2000 besed, ako jih je slišal le enkrat. Čuden spomin za osebe je imel znani luteranski krivoverec Calvin. Ako je bil s kakim človekom le enkrat skupaj, se ga je spominjal čisto natanko še po letih. Ako ga je kdo prekinil med govorjenjem ali narekovanjem, je prejel takoj po preteku nekaj ur za pravilno nit nadaljevanja. O nekem slikarju v srednjem veku čitamo, da je naslikal v enem letu 300 oseb. Rabil je samo, da je osebo enkrat pogledal in že jo je tudi naslikal.

Visoka šola za modo. Dne 15. septembra bo otvorjena v Parizu visoka šola za modo. Predavali bodo na tem vseučilišču o zgodovini krojaštva, o barvoznanstvu, prirezavanju, risanju, izgotavljanju ter o predruženju starih oblek. Najnovejša visoka šola bo opremljena z veliko knjižnico, z zbirko modelov ter raznih noš iz vseh časov.

Klic na pomoč in ameriški tihotapci. Mednarodni znak za klicanje na pomoč potom radija so črke SOS. Tega klica so se poslužili te dni ameriški tihotapci z alkoholom. Na več mestih, na Habani, na Bermuda otočju itd. so postavili tajne radio postaje in z njimi opremili tudi nekatere ladje, ki so jim pomagale pri tem poslu. Naenkrat so alarmirali z SOS klici vse ladje, ki stražijo obalo pred tihotapljenjem. Javili so ladjam finančne straže, da je luksuzna ladja njujorškega župana v največji nevarnosti. Ure, ko so iskale stražne ladje njujorškega župana in njegovo ladjo, so porabili tihotapci, da so lahko nemoteno izložili utihotapljeno alkoholno blago.

*

Z letala v džunglo.

Pred kratkem sta se odpravila dva angleška letalca po zraku v Avstralijo. Na poletu sta padla na zemljo v Birmi. Eden od ponesrečenih Matthews je dosegel glavno mesto Prome v angleško indijski pokrajini Pegu, medtem ko pogrešajo še danes njegovega spremljevalca Hooka. Iz omenjenega mesta je poslal Matthews angleškemu listu poročilo, v katerem slika grozote cele žaloigre tako-le:

»Pri lepem vremenu sva se dvignila v zrak v Akyabi. Letela sva komaj dve dobri uri, ko sva zašla v strašni vihar, kateremu pravijo »monsum«. Deževalo je v potokih in vendar sva bila prisiljena nadaljevati pot. Preletela sva še srečno hrib 1000 m, ko je odrekel stroj radi mokrote. Padec na zemljo je omililo bambus grmovje. Motor je bil pokvarjen, najina prehrana je obstojala le iz ene mesene konzerve in par kosov čokolade. Sklenila sva, da vzameva seboj kompas in kreneva v smeri proti vzhodu. Po eni uri sva bila zopet nazaj pri letalu, ker sva blodila v krogu. Trpela sva veliko radi napadov od strani pijavk. Po dveurni hoji sva se približala gorskemu potoku, kjer sva slekla obleko. Nadaljevala sva pot ob vodi. Slišala sva trobljenje divjih slonov, ki pa nama niso storili nič žalega. Šla sva vedno naprej preko hribov, da sva se ogibala radi povodnje nedostopnih dolin. Po sosednji džungli so se podile razne divje zveri, posebno tigri in pantri, kojih strašno rjevoenje nama je udarjalo prav iz neravne bližine na uho.

Radi zverjadi sva si izbrala kot prenočišče skalo na sredini potoka. S časom se je začel potok širiti in ga je bilo vedno težje prekoračiti.

Drugi dan potovanja je bil primeroma miren. Ker sva bila močno utrujena, sva si napravila popoldne ležišče iz listja. Poleg pijavk so naju napadale

rdeče mravlje in grizeče muhe. Sveče in vžigalice so bile nerabne radi mokrote in iz istega vzroka sta se ustavili tudi najini uri. Nisva imela seboj ne puške ne noža in iz tega vzroka sva se plazila naprej po vseh štirih. Četrtil dan je bil Hook že popolnoma izčrpan. V noči se mu je že bledlo. Peti dan sva se vlekla le še s težavo naprej, ker je Hook komaj in komaj bredel vodo. Morala sva se odpočiti in sva skušala naprej še le naslednje jutro. Že po dveh urah hoda je izjavil Hook: »Jaz ne morem dalje.« Trudil sem se mu uliti poguma s prigovarjanjem in ga prenesel preko vode, ki se je bila razprostrla že v celo reko. Hookove oči so bile že tako oslabele, da je že jedva videl 10 metrov v daljavo. Ker se ga je lotevala omedlevica, sem bil tudi jaz prepričan, da ne bo mogoče z njim dalje potovati. Sklenila sva, da ga bom zapustil na kakem bolj varnem kraju in skušal prinesiti pomoč. Poslovil se je od mene z besedami: »Ako ne bom več videl mojih dragih v domovini, pozdravi jih.« S težkim srcem sem nadaljeval pot. Še tudi prihodnji in naslednji dan nisem našel nobene človeške sledi. Valovanje reke mi je dražilo domišljijo, da se mi je neprestano dozdevalo, kakor bi poslušal človeško pogovarjanje. Prepričan sem bil, da sem v zmoti, ko mi je udarjalo na uho iz bližine pasje lajanje. Začel sem klicati glasno na pomoč, a nisem prejel nobenega odgovora. Ko je šlo že na četrto uro popoldne in sem si hotel poiskati prenočišče, sem zopet slišal pasji glas in na moje vpitje me je potolažil odgovor. Na nepopisno veselje sem zagledal na drugi strani reke dva Birmanca v spremstvu psov. Z znamenji sem jima dopovedal, naj prideta k meni. Ubogala sta. Moji poskusi, da bi jima raztolmačil položaj, so bili brezuspešni, ker nisem umel jezika. Z njuno pomočjo sem prekoračil reko in ko smo imeli za seboj še en grič, smo bili v vasi. Komaj in komaj sem splezal po lestvi v koč, nato sem omahnil po tleh in se onesvestil.

Ko sem se prebudil iz omedlevice, sem opazil, da sem počival na skrbno prirejenem ležišču in takoj poleg je bila skleda z rižem. Bila je to prva hrana, katero sem povžil po preteku 9 dni.

Z velikim trdom sem povedal rešiteljem, da se nahaja na drugi strani reke še en moški. Drugo jutro so odposlali štiri domačine, da bi poiskali Hooka. Sam sem se počutil toliko krepkega, da sem sklenil, drugo jutro kreniti v Padaung.

Podal sem se na pot z obema domačinoma, ki sta me otela smrti. Prehodili smo 30 km, predno smo nočevali. Drugo jutro smo najeli čoln, v katerem smo se peljali po reki navzgor ter dosegli vas, v kateri sem naletel na Birmanca, ki je razumel angleščino. Prosil sem ga, naj raztolmači spremljevalcema, da se slobodno vrneta in se še sama lotita rešitve nesrečnega Hooka. V spremstvu drugega vodnika sem nadaljeval pot in prišel v Padaung. Medtem je že zvedela policija o moji vrnitvi in mi prinesla kruha in

rib. Ko sem se skopal, sem se podal k občinskemu predstojniku, ki mi je dal čoln do Prome, kjer sem naletel že na angleškega komisarja. Z nestrpnostjo smo čakali na poročila o Hooku. Vreme je postajalo vedno slabše. Čulo se je sicer, da so našli domačini tovariša, vendar uradno ta vest ni potrjena.»

*

Cesar - puščavnik.

Minulo je 125 let, odkar je umrl na legarju v Tagarogu v južni Rusiji car Aleksander I. Pokopali so ga, pa že na dan pogreba je bilo slišati, da niso izročili večnemu počitku v šentpeterski cerkvi na praznik sv. Pavla carjevo truplo, ker je ta še živ in popolnoma zdrav. V naslednjih letih so ga domnevali sedaj tukaj, pa zopet tamkaj. Večina je bila prepričana, da so ga videli v Rusiji kot potujočega meniha. Le nekateri so trdili, da se je preselil na Angleško. Eden od njegovih življenjepiscev trdi z vso resnostjo, da je preživel car Aleksander svoj prvotni pogreb za dobrih 40 let. V poznejših letih se je širilo mnenje, da ne more biti puščavnik Kusmich nikdo drugi nego za mrtvega proglašeni car. Ta-le zadnja domneva je v zadnjem času najbrž dokazana. Ko je pustila sovjetska vlada odpreti carsko grobnico, da bi našla dragocenosti, so naleteli v Aleksandrovem grobu na krsto iz svinca, a nobenega dragulja — da, niti kacega preostanka kosti niso našli.

Po tem odkritju poskuša knez Vladimir Bariatinsky dokazati, da je car z imenovanim puščavnikom ista oseba. Kot glavni vzrok za to trditev navaja dejstvo, da je Aleksander I. sam izjavil večkrat, da se bo odrekel prestolu. Veliki kneginji Aleksandri je zatrdil: Odložil sem se, da se odrečem prestolu. Evropa potrebuje mlade vladarje, ki so pri polni delavni moči. Nisem več to, kar sem bil, lepega dne bo moja dolžnost, napraviti prostor močnejšemu možu.»

Knez Bariatinsky navaja dalje, da si uporekajo v izjavah oni zdravniki, ki so zdravili carja v Taganrogu. Eden od njih ni hotel podpisati carjevega mrtvaškega lista. Osem dni pred carjevo smrtjo konča caričin dnevnik, v katerega je celo beležila, tedaj, ko je bila sama hudo bolna. Še bolj čudno se glasijo pisma dvornih uslužbencev, v katerih namigavajo na nekaj, o čemur morajo strogo molčati. Danes so mnenja, da je porabil car za skrivnostno izginutje kak drug samotni kraj in nikakor ne carske prestolice Petrograd.

Carica, zdravnik, eden od najboljših prijateljev in sluga so bili vpeljeni v to skrivnost, vendar je ni omenil poslej nobeden, vsaj jasno ne. Pisma carice na mater so prepletena z namigavanji na skrivnostne dogodke na dvoru.

V krsto so položili mesto carja truplo vojaka od polka Semenovsky, ki je umrl dan poprej v Taganrogu, ki je bil carju zelo podoben. Ko je ležalo truplo v krsti, so jo prepeljali v glavno mesto. Proti dotedajnim navadam niso položili umrlega javno na mrtvaški oder. Pokropilo je mrliča le nekaj

višjih uradnikov, ki so se vsi čudili, da se je car tako spremenil po smrti.

Enajst let po pokopu carja se je pojavil puščavnik Fedor Kusmich. Zgledal je kakor kak potepuh, obnašal se je pa tako dostojanstveno, da so ga osumili prevare in zaprli. Na vprašanje, kaj da je in s čim se peča, je odgovoril, da se le potepa okrog. Oblast ga je obsodila na 20 udarcev in na prognanstvo v Sibirijo. Vest o čudnem potepuhu je prodrla tudi v Petrograd, odkoder so poslali za njim brzosela, ki bi naj celo zadevo pojasnil. S Kusmichom kot prognancem so postopali z vso obzirnostjo. Škof iz Irkutska je padel pred njega na kolena. Nek prejšnji vojak in še tri osebe so prepoznale carja in se onesvestile, ker so bile prepričane, da gledajo prikazen.

Od časa do časa so prihajali k puščavniku odposlanci s carskega dvora, ki so imeli pri njem tajne seje. Mnogo drugih obiskovalcev, ki so se zglasili pri njem, je videlo nakupičenih cele kupe listin. Ker so začeli k njemu vreti kmetje, se je preselil samotar v drug kraj, kjer ni bil poznan.

Ko se je že postaral, je pripovedoval o nekdanjem življenju sijaja. Simeon Chromow, trgovec v Tomsku, je vzljudil starca, postavil mu je kočjo in ga povabil, naj prebiva tamkaj do smrti. Chromow poroča, da je nekoč brskal po mizi puščavnika, ko ta ni bil navzoč in je naletel na pergament in to je bil poročni list carja Aleksandra I. Trgovec je začel okrog pripovedovati, kdo bi naj bil njegov puščavnik. Dne 20. januarja 1846 je umrl Fedor Kusmich v svoji kočji pri sibirskem mestu Tomsk. Na smrtni postelji je baje priznal, da je car Aleksander I. Nad njegovim grobom so pozidali kapelo, ki je postala kmalu obiskana božja pot.

*

Otok mrtvih.

V Laplandiji med orjaškima gorama Kaisepaktes in Aurivares, nekaj dni hoda od Torneträska, se razprostira majhno gorsko jezero z imenom Rautasjärvi. V poletnih nočeh je to jezero prava divota. Krog in krog je obdano od visokih gora z večnim snegom po vrhovih. Ob pobočjih gorovja rastejo male vrbe in mecesni, krog jezera poganja zeleno ločje. Razprostirajo se tod močvirja. Smrtna tišina odeva celo pokrajino.

Redkokdaj je slišati kak glas in še to navadno živalskega, ki prekine za nekaj trenutkov smrtni molk; krika žival, nad katero se je spustil orel, da bi jo dvignil v višine. V vzhodnem delu jezera je otok Jamukušuolo, pokopališče samote. Je to majhen griček, ki je pokrit s kamenjem ter travo. Več križev spominja na umrljivost vsega posvetnega. Jamnukusuolo je prastari mirodvor severnih Laplandcev, ki prinašajo semkaj od daleč svoje mrličke, da bi jih položili k počitku. Kar pomnijo ljudje, služi otok za pokopališče. Celo pozimi se ne ustrašijo Laplandci težavne poti, da prinašajo svoje umrle na otok.

Dolgo časa je bil laplandski miro-

dvor skrivnost. Še le pred kratkem so odkrili to znamenitost in danes jo obiskuje iz radovednosti bogznaj koliko potnikov.

Sedaj je znano, da pokopavajo Laplandci mrtve le začasno. Pozneje jih izkopljejo ter zagrebejo na mesto, ki ostane vedno prikrito.

Jezero Rautasjärvi je najlažje doseči v čolnu od železniške postaje Rensjön. Pot pelje po šumečih gorskih rekah in je precej opasna. Potovanje peš po teh krajih ni lahko, ker peljejo peš steze preko gorskih grebenov ter prepadov, skozi gozde in močvirja. Najlepše je, ako se kdo pripelje na jezero v svetli poletni noči. Nahaja se tukaj v krasni pokrajini laplandskih gorskih vrelcev in je mogoče občudovati jezero, ki se skriva med gorskimi orjaki. En dan hoda proti jugu je laplandsko taborišče. Tukaj so trgovine, v katerih ponujajo na prodaj Laplandci izdelke svoje narodne umetnosti. Ne daleč od tabora je starodavni prostor za daritve, kjer so našli marsikaj iz prastarih časov kakor: kamenite nože, pušice itd.

*

Bičarji.

Vsako leto obiskujejo potniki na razkošno opremljenih ladjah Južno morje, kjer občudujejo čarodejstva še nedotaknjenega sveta. Teh čarobnosti otočja med Nizozemsko Indijo in Havai otočjem ne spozna in ne vidi potnik, ki zapusti parnik le za malo časa, ampak le oni, ki se tamkaj nekoliko pomudi. K mnogim drugim znamenitostim na Filipinskih otokih spadajo tudi običaji Inov ter Leytov, ki prebivajo južno od otoka Luzon.

Pri omenjenih plemenih se je ohranilo do danes običaj bičanja. Njih zgodovino lahko zasledujemo nazaj v 8. stoletje in izvemo, da so bili nekaj časa mohamedanci. Ko so se prikazali na Filipinih Indijci, je obrnilo prebivalstvo hrbet mohamedanski veri. Ko so osvojili leta 1591 Španci otočje, so razširili tamkaj krščanstvo z ognjem ter mečem. Tekom stoletij se je razvila tukaj vera, ki je privzela iz naštetih veroizpovedi od vsake nekaj.

Sveti dan je petek. Zgodaj zjutraj se zberejo verniki. Onim, ki veljajo za nečiste in za od hudega duha obsedene, pokrijejo obraze s takozvanimi hudičevimi maskami. Slovesnost se vrši ob morski obali. Ob takih prilikah je čuti razbijanje po bobnih, katerega spremlja človeško kričanje in divja godba. Grešnike privežejo na drevesa tako, da morajo gledati v solnce in da skoro omedlijo od prestanega privezanja. Nato jih odvežejo, da si nekoliko opomorejo, jih zopet privežejo in sedaj jih pričnejo duhovniki obdelovati z udarci, da bi izgnali iz njih hudobnega duha. Molče morajo prenašati grešniki to neusmiljeno bičanje. Ako obnemorejo pod udarci, počakajo, da se jim vrne zavest ali jim dovolijo, da se smejo okopati v morju. Slana voda ni za razmesarjeno truplo nikako okrepčilo. Po stopnji grešnosti že bičane ponovno bičajo s kakim novim orodjem, ali jih pustijo zvezane nekaj časa ob robu

gozda. Kolikokrat se zgodi pri bičanju, da doleti grešnika smrt, predno je očiščen.

Pri razdraženih živcih, glavobolu, nespaj, utrujenosti, pobitosti, tesnobe imamo v naravni »Franz Josefovi« grenčici domače sredstvo pri roki, da največja razburjenja, ki imajo svoj vzrok v slabi prebavi, takoj preženemo. Sloviti zdravniki priznavajo, da učinkuje »Franz Josefova« voda sigurno tudi pri ljudeh višje starosti. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

GOSPODARSTVO

Gospodarska obvestila.

Rodovniško društvo Nedelica, p. Turnišče za gojo in mlečno kontrolo simodolskega goveda, kot prva in najstarejša organizacija za pospeševanje omenjene pasme v Dravski banovini, priredi dne 18. septembra tega leta v Nedelici (Prekmurje) razstavo za svojo v rodovnik vpisano živino in njih zarod, na katero že sedaj vljudno vabi cenjeno občinstvo.

Sv. Lenart v Slov. goricah. Vsled ukrepa kraljevske banske uprave v Ljubljani naj prevzamejo upravo okrajne hranilnice pri Sv. Lenartu v Slov. goricah, ker je okrajna samouprava ukinjena, vse občine sodnega okraja Sv. Lenart. V ta namen so bili občinski zastopi pozvani, naj pošljejo sreskemu načelstvu v Mariboru levi breg v pozivu navedene izjave, opremljene s potrebnimi prilogi in naj naznanijo le temu enega predstavnika, ki bo zastopal občino pri ustanovitvi pripravah. Občine, katere bi to opustile, bi bile izključene iz sodelovanja, pozneje pa tudi izključene od dobrot, katere jim nudi denarni zavod. Neobhodno potrebno je, da se vse občine lenartskega okraja brez izjeme, osebno tudi občine prejšnjega cmureškega sodnega okraja, takoj in nemudoma odzovejo pozivu sreskega načelstva. Ako so pa katere občine že odgovorile negativno, naj čim prej to popravijo in store pritrdilne sklepe, pa te odpošljejo sreskemu načelstvu. Okrajna hranilnica pri Sv. Lenartu v Slov. goricah naj ostane ustanova občin okraja. Nevarnost izgube je izključena, ko bodo imele upravo v rokah občine in to pod nadzorstvom državnega komisarja. Hranilnica stoji na trdnih nogah. Denar, katerega je imela hranilnica naloženega na Češkem, je že v Jugoslaviji, vojna posojila se bodo odpisala, in preostala bo še večmilijonska svota na razpolago občinam, ki bodo hranilnico prevzele. Zato nikake bojazni, nikakega oklevanja! — Ugodite, zamudne občine, pozivu sreskega načelstva ter mu odpošljite nemudoma zahtevane spise.

Iz zapadne Švice nam poroča prijatelj: V zadnjem času smo deležni obilnega dežja, tako da se je žetev morala odložiti do 26. julija. Seveda tu ne žanjejo s srpi, ampak vse s stroji, ki žito obenem tudi že zvežejo. Ker smo imeli dvakratno točo, je žito bolj slabo, pa kmetje ne trpijo skoraj nobene škode, ker imajo vse poljske pridelke zavarovane proti vremenskim nezgodam. Zanimivo je to, da vplača 40 odstotkov zavarovalne premije država in le ostalih 60 odstotkov kmet sam. Velika ugodnost, kaj ne? Zelo so tudi prizadeji vinogradi, ponekod je celo 80 odstotkov uničeno. Zdaj je še pa hudo nastopila peronospora in oidij. Škropili smo dosedaj že osemkrat, a v sosedni vasi Satigny že celo desetkrat. Galica je tu seveda dosti cenejša.

O šmarnici. Kmet od Sv. Andraža v Slov. goricah nam piše: V 17. števil-

ki »Slov. Gospodarja« je bil objavljen davek na šmarnico, v 23. številki pa je bilo poročilo o vinarskem kongresu v Ljutomeru, na katerem je bila sprejeta resolucija, da naj se davek na šmarnico poveča. K tej resoluciji bi imeli mi mali posestniki pripomniti tole: Sadja skoraj letos ne bo nič ali pa malo. Kje naj vzamemo pijačo? Davek naj bi se naložil tistim bogatim vinogradnikom, ki drago prodajajo vino, pa ne šmarničnim, ker šmarnica sama po sebi tako nič ne velja, ker je nikdo ne kupi in če jo kupi, pa za malenkostne pare. Mi mali in srednji posestniki pritrdimo dopisniku iz Kalobja in objavi iz Slovenskih goric, da se šmarnica, potrebna za domačo rabo sploh ne bi obdačila. Prosimo bansko upravo, da upošteva naše želje in prošnje v prid malih posestnikov, ki boljših trt ne morejo gojiti vsled lege in še slabših gospodarskih razmer. Pijačo pa rabimo, ker sadnega drevja je malo in še tisto je pomrznilo, da ga bomo morali podreti.

Kmetijsko gospodinjstvo šola Kmetijske družbe v Ljubljani. S 1. oktobrom se otvori 29. tečaj gospodinjstva šole, ki bo trajal 11 mesecev. Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom č. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem poslopju poleg Marijanišča na Poljanah v Ljubljani. Teoretični del obsega verouk, vzgojeslovje, računstvo, knjigovodstvo in kmetijsko gospodarstvo, vrtnarstvo in sadjarstvo, živinorejo in živinozdravstvo, poljedelstvo in kmetijsko kemijo. Praktično se vežbajo v kuhanju, šivanju (ročnem in strojnem), krojnem risanju, pranju, likanju, v mlekárstvu in sirarstvu, v vrtnarstvu itd. Gojenke se vadijo tudi v ravnanju z bolniki in bolno živino. Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljava, to je sploh za vse 450 Din, za pouk za 100 Din. Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šolo, morajo: 1. dovršiti 16. leto; 2. predložiti zadnje šolsko izpričevalo; 3. predložiti zdravniško izpričevalo, da so zdrave; 4. navesti kakšnega stanu so starši in kakšen je njih dosedanji glavni poklic; 5. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja; 6. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu. S temi podatki in potrebnimi prilogi opremljene, lastno-ročno pisane, nekolikovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo vsaj do 15. avgusta tega leta Kmetijski družbi v Ljubljani. Pri sprejemu deklet v gospodinjstvo šolo se bo oziralo po možnosti na prosilke iz vseh slovenskih pokrajin.

Tečaji za kopunjenje. Perutninski odsek Kmetijske družbe v Ljubljani priredi dne 14. avgusta, 20. septembra in 18. oktobra tega leta od 14 do 18. ure tečaje za kopunjenje perutnine po svetovnoznani metodi P. Collignon v valilni centrali tega odseka, Linhartova ulica št. 9. Tečaj bo vodil predsednik odseka g. J. Seher. Udeležbo na tečaju je prijaviti po dopisnici pet dni

pred začetkom. Za kritje stroškov pripeva vsak udeleženec.

Predavanje o kužnih boleznih pri perutnini. Perutninski odsek Kmetijske družbe v Ljubljani opozarja vse perutninarje, zlasti pa svoje člane, da bo predaval g. vet. Kocjan v ljubljanskem radiu dne 15. avgusta ob pol 16. uri in v nedeljo, dne 17. avgusta ob 10. uri 20 minut o kužnih boleznih pri perutnini (koleri, tifusu, beli griži in difteriji).

Poročilo o stanju hmelja. Kljub ponovnim padavinam se je pri stanovitni vročini — posebno na prodnati zemlji — pojavil solnčni palež, ki neljubo ovira izkobiljenje rastline. To oviro pospešuje še nizka nočna temperatura. Pri vsem tem pa se bo obiranje hmelja letos vendar pričelo nekaj dni poprej, kakor navadno. Z ozirom na zmanjšani hektarski donos in upoštevanje skrčenje s hmeljem zasajene ploskve, se že lahko danes trdi, da bo letošnja množina pridelka približno polovico manjša od lanske.

★

Trošarina na vino.

»Službene Novine« v Beogradu so 24. julija objavile pravilnik finančnega ministrstva o uveljavljanju in izvajanju zakona o državnih trošarinah. Kar se tiče državne trošarine na vino, znaša ista 1 dinar od 1 litra. Za vino se smatra samo vino iz grozdja, ki je prevrelo. Od vinskega mošta se ne plača trošarina, dokler ne zavre in sicer najdalje do 20. novembra. Vse vino, ki vsebuje več kakor 18 odstotkov alkohola, se smatra za špirit in se tudi tako zanj plačuje trošarina.

Vinogradniki ne plačujejo državne trošarine za tista vina, ki jih porabijo za hišno potrebo. Pod hišno potrebo se razume tisto vino, ki ga uporabi vinogradnik doma, ne da bi za to vino prejel kako plačilo, kakor tudi tisto, ki ga vinogradnik zavžije pri obdelovanju posestva. Če vinogradnik ne stanuje na področju tiste občine, v kateri se nahaja njegov vinograd, potem mu finančna direkcija na prošnjo lahko dovoli prenos vina iz vinograda za hišno uporabo največ do 100 litrov.

Trošarina na vino se plača v trenutku, ko ga vinogradnik, odnosno producent izroči v promet. Trošarino plača kupec, prodajalec pa je dolžan, da prodajo takoj prijavi oddelku finančne kontrole. Klet vinogradnika se smatra za skladišče, vendar pa se sme v tej kleti spravljati samo doma, v lastnem vinogradu pridelano vino. — Pravilnik določa tudi izvozne premije za vino. Premija iznaša 100 Din za vsakih izvoženih 100 litrov. Izvoz je prijaviti finančni kontroli in obenem predložiti prošnjo za izplačilo izvozne premije.

Karl May, Po divjem Kurdistanu 3. zvezek — izšel. V groznih obrisih nam slika ta zvezek krvno osveto med Kurdi. — Naroča se v Tiskarni sv. Cirila, Maribor. Cena 13 Din.

Idealno pranje je mogoče samo z dobrim milom, zato gospe, perite samo s pravim terpentinovim milom Gazela.

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg v soboto dne 2. avgusta so pripeljali špeharji na 35 vozeh 67 komadov zaklanih svinj, 15 voz krompirja, 22 čebule, 12 voz sena in 8 voz slame. Svinjsko meso so prodajali po 15 do 28 Din, slanino po 15 do 17.50, krompir 0.75 do 2, čebula 3 do 7.50, seno 65 do 80, slama 45 do 50. Pšenica 2 do 2.50, ječmen 1.50 do 1.75, oves 1.25 do 1.50, koruza 2, proso 2.50, fižol 2.50, grah 8 Din. Piščanci 25 do 80, kokoš 30 do 45, raca 20 do 35, gos 30 do 60, puran 40 do 80, Din. Gobe 2.50 do 3, maline 5 do 6, jabolka 4 do 8, hruške 6 do 10, slive 4 do 10, breskve 16 do 18 Din. Mleko 2 do 2.50, smetana 12 do 14, surovo maslo 36, med 14 do 18 Din.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignanih je bilo šest konjev, pet bikov, 70 volov, 211 krav in 8 telet; skupaj 300 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 29. julija tega leta so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže po Din 8.50; poldebili voli od Din 7 do 7.25; bikji za klanje od Din 7 do 7.75; klavne krave debele od Din 6 do 7; plemenite krave od Din 5 do 6; krave za klobasarje od Din 4 do 5; molzne krave od Din 5.50 do 6.50; breje krave od Din 5.50 do 6.50; mlada živina od Din 6.50 do 9. Prodanih je bilo 202 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 18 komadov.

Mariborsko sejmsko poročilo. Na svinjski sejem, dne 1. avgusta 1930 je bilo pripelanih 278 svinj, ena ovca in dve kozi; cene so bile sledeče: Mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad od Din 120 do 150; 7 do 9 tednov stari od Din 200 do 250; 3 do 4 mesece stari od Din 300 do 350; 5 do 7 mesecev stari od Din 450 do 500; 8 do 10 mesecev stari od Din 600 do 850; eno leto stari od Din 900 do 1000. 1 kg žive teže od Din 11 do 13; 1 kg mrtve teže pa od Din 15 do 17.50. Prodanih je bilo 150 komadov.

Mesne cene v Mariboru. Volovsko meso I. vrste 1 kg od 18 do 20 Din; volovsko meso II. vrste 1 kg od 16 do 18 Din; meso od bikov, krav in telic 1 kg od 12 do 14 Din; telečje meso I. vrste 1 kg od 22 do 30 Din; telečje meso II. vrste 1 kg od 16 do 20 Din; svinjsko meso sveže 1 kg od 15 do 30 Din.

Borove štupe za korita, late, krajnike, škodle (šindeli) za strehe in vsake debelosti rezan les prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Vinske sode različne velikosti prodaja Gnilšek, Maribor, Razlagova ulica 25.

Iz enačnega okraja. Kam gremo v nedeljo, dne 10. avgusta? Na gosodarski shod kmetijsko zveze, ki bo po pozni službi božji v narodnem domu. Ali se bo izplačalo? Prav gotovo. Zadnji čas je, da se združimo tudi kmetje v močne organizacije, da rešimo svoj obstoj in položimo temelje boljši bodočnosti. Le živo zanimanje in dejansko organizacijsko delo ter ljubezen do prelepega kmetijskega stanu nas bo pripeljala v boljše čase. — Zgled so nam dauski kmetje. Tovariši, na veselo svidenaj!

NAŠA DRUŠTVA

Sv. Martin pri Vurbergu. Finžgarjeva drama »Veriga«, ki so uprizorili dijaki domače in okoliških župnij Sv. Barbara, Št. Janž in iz Maribora je izpadla zadovoljivo. Igralci so vloge rešili častno, tudi obisk občinstva je bil zadovoljiv. Ob tej priliki se je spet pokazala nujna potreba nove društvene dvorane, ki naj bi služila v enake in slične svrhe. Upati je, da bo ljudstvo vsaj polagoma prišlo do spoznanja, kako potreben bi bil tak dom, in da bo v slučaju, če se zavzamejo v to svrhu resni koraki, pokazalo po možnosti tudi svojo dobro voljo.

Remšnik. Bralno društvo je priredilo za škofovo 50 letnico mašništva proslavo. Govor, deklamacije in dve igri sta bili na sporedu, v cerkvi pa molitvena ura, da bi Bog uslišal vse prošnje prevzvišenega in podložnega duhovništva, ki nosi vročino dneva v teh razburkanih časih. Vse je prav dobro izpadlo. Hvala fantom in dekletom za trud in vsem, ki so kaj k uspehu pripomogli.

Apate ob Muri. V našem kraju se bo vršila dne 10. avgusta tega leta prva narodna prireditel. Na vrtu gostilne Fürst nastopi moški pevski zbor in dobro izvežbana tukajšnja tamburaška godba. Za drugo zabavo in izvrstno postrežbo je preskrbljeno. Začetek ob 3. uri popoldne.

Negova. Agilno tamburaško društvo od Sv. Antona v Slov. goricah priredi v nedeljo, dne 10. avgusta v dvorani graščine Negova vele-zabavni burki in sicer »Laži zdravnik« in »Kakšen gospod, tak sluga«. Kdor se hoče iz srca nasmejati in prijetno zabavati, naj gotovo pride. Po igri se vrši prosta zabava. Sodeluje godba na pihala in tamburaški zbor.

Kokarje. Tukajšnje prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 10. avgusta ob 3. uri po-

poldne v društvenem domu pri Goveku igro »Živa pokopana«. Igrat pridejo Nazarčani. Vljudno vabljeni!

Občni zbor »Vzajemnosti« za lavantinsko škofijo bo 12. avgusta ob 10. uri dopoldne v mariborskem bogoslovju.

Vabilo na 31. redni občni zbor Posojilnice v Križevcih r. z. z. n. z., ki se vrši dne 17. avgusta 1930 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora, ki se je vršil dne 25. avgusta 1929. 2. Poročilo načelstva. 3. Poročilo nadzorstva. 4. Potrjenje računskega zaključka za leto 1929. 5. Volitev enega člana načelstva po umrlem Koroškaku Mihaelu. 6. Volitev pet članov nadzorstva. 7. Slučajnosti. Ako ob določeni uri ne bo zadostno število navzočih udov, se bo pol ure pozneje sklepalo pri vsakem številu. Odbor. 954

Romanje na Brezje.

Povabilo Prosvetne zveze za romanje na Brezje je našlo kakor vsako leto, tako tudi letos mogočen odziv. Kljub temu, da gre preko tisoč ljudi iz lavantinske škofije na evharistični kongres v Zagreb ter da imajo Trbovlje-Hrastnik-Zagorje letos lastno romanje na Brezje, se je v noči od nedelje na ponedeljek, odnosno v ponedeljek zjutraj pripeljalo na Brezje s tremi vlaki preko 4200 članov Prosvetne zveze in prijateljev krščanske prosvete. Tehnično vodstvo je bilo v večjih rokah g. ravnatelja Hrastelja, ki mu je bilo prideljenih precejšnje število rediteljev. Ljudska pesem pravi, da je na Gorenjskem fletno. Bilo je res veliko duhovnega užitka, podviga duha in spodbude za srce. K temu so veliko pripomogli izvrstni cerkveni govorniki: gg. župnika Hohnjec in Gomilšek in monsignor profesor Vreže, ki je v ponedeljek predpoldne tudi daroval slovesno sveto mašo, ter prav lepo cerkveno petje pod vodstvom g. Gašpariča. V torek je daroval romarsko sveto mašo mariborski g. novomašnik Korban. Na prosvetnem zborovanju v pon-

DR. O. ILAUNIG:

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

»O, to je rešitev,« vzdihne Koder ves iz sebe. Dvigne se na enega izmed konjev ter zdirja naprej, Konrad pa za njim.

»Na pomoč, na pomoč,« ti obupni klici so se v tem trenutku čuli iz vrta mestnega pisarja. Še kratek, bolesten krik, nato pa je vse utihnilo.

»Zdajci so se razgrnili oblaki in polna luna je posijala na vrtna vrata v trenutku, ko je stopil grof Thurn z Moniko na rokah na prosto. Pogledal je okoli sebe ter zaklel, ko ni videl konjev na določenem mestu. Kje so konji? Oko jih ni videlo, uho pa je takoj slišalo peketanje konjskih kopit v smeri od Drave.

Grof Thurn se obrne ter jim hoče iti naproti, misleč, da pridejo od tam naročeni konji. Na rokah nese Moniko, kateri je posvetila luna v obraz. Bila je nezavestna, blede, usta pa je imela zamašena z robcem.

V tem trenutku se prikažeta na dveh konjih

33

dva jezdeca — bila sta mestni pisar Jakob Koder in Tatenbahov konjar Konrad.

Grof Thurn pogleda presenečen oba jezdeca ter spusti Moniko na tla, kjer obleži, ne da bi se ganila.

Pisar Koder skoči s konja, plane k svoji hčeri, ji potegne zamašek iz ust ter jo začne drgniti po čelu. Nato se dvigne, skoči h grofu Thurnu, ki je hotel zajahati konja, na katerem je ravno prej prijezdil pisar.

»Ropar, lopov, morilec,« zakriči Jakob Koder ves iz sebe in dvigne roko proti grofu.

»Kaj, ti si upaš mene psovati,« zavpije grof Thurn, »čakaj, da ti pokažem meščanska sodrga, tu imaš plačilo!«

Rekši potegne meč iz nožnice ter ga zavihiti proti glavi pisarja.

V tem trenutku priskoči na pomoč hlapec Konrad z debelim drogom, ter prestreže udarec, da se ostrina meča zasadi v les.

»A, ti si izdajalec, tebi se imam zahvaliti za neuspeh, pogini pes,« zakriči grof Thurn, izdere meč iz lesa, ki ga je držal Konrad še vedno v rokah, ter bliskoma sune hlapca v prsa, da se z glasnim krikom zvrne na tla.

»Tu imaš svoje izdajalsko plačilo,« zadere se

Najboljša reklama

za trgovce, obrtnike in zasebnike

so lepe tiskovine,

kakor n. pr. pismeni papir, zavitki, računi, memorande, dopisnice, letaki, lepaki, barvotiski, večbarvne razglednice in priporočilnice

ki jih izvršuje

v najmodernejši izpeljavi, hitro in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, Koroška c. 6

deljek predpoldne izven cerkve je govoril predsednik Prosvetne zveze dr. Jos. Hohnjec. Pozdravne besede je tudi spregovoril g. Janez Kalan, ki se je vrnil iz Nemčije. Predsednik dr. Hohnjec je dal izraza resnični in iskreni vdanosti članov Prosvetne zveze in prijateljev krščanske prosvete do Nj. Velič. kralja ter je predložil z velikim odobravanjem sprejeto brzojavko:

Njegovemu Veličanstvu
kralju Aleksandru
v Beogradu.

Prosvetna zveza v Mariboru se na svoj letni skupščini na Brezjah 4. avgusta spominja Vašega Veličanstva kot najvišjega pokrovitelja blagonosne ljudske prosvete. Dovoljujemo si sporočiti izraz iskrene vdanosti in globoke zahvale za izkazano visoko zaupanje, ki se manifestira v protektoratu nad Prosvetno zvezo, ki ga je po Vašem blagohotnem dovoljenju prevzel Njegovo Visočanstvo kraljevič Andrej. Obenem izjavljamo, da bomo po intencijah Vašega Veličanstva širili med ljudstvom, osobito med mladino pravo prosveto in izobrazbo na solidnem krščanskem in narodnem temelju v propeh in napredek naše skupne jugoslovanske države.

Dr. Josip Hohnjec,
predsednik.

Med nameni, ki so jih romarji poneli s seboj Materi božji na Brezje, je tudi bila zahvalna in prosilna molitev za prevzvišenega g. lavantinskega škofa-jubilanta. Z zborovanja je bila g. knezoškofu poslana ta-le pozdravna brzojavka:

Njegovi prevzvišenosti
škofu dr. Karlinu
v Mariboru.

Vaši škofljani na Brezjah zbrani kot zastopniki vseh okrajev in krajev lepe lavantinske škofije Vam iskreno čestitamo k dovršenemu petdesetletnemu duhovniškemu jubileju. Z zahvalo Bogu smo v veličastni cerkvi Matere božje združili molitve, naj Vas Bog še mnogo let ohrani v zdravju ter obilno blagoslovi vaše očetovsko nadpastirsko delo.

Dr. Josip Hohnjec,
predsednik Prosvetne zveze.

★

Št. Peter pri Mariboru. Pogreb rajnega Ljudevita Fluher je pokazal priljubljenost in spoštovanje, ki jo je užival pokojnik. Množica Šentpeterčanov ter prijateljev in znancev od blizu in daleč je spremila rajnega k večnemu počitku. Pogreba se je udeležil celokupni občinski odbor, zastopniki okrajnega cestnega odbora, sreskega kmetijskega odbora, učiteljsvo in šolske sestre. Naj dobri mož počiva v miru. — Isti dan je bil pokopan v Mariboru tukajšnji rojak Janez Krajnc, kletar pri tvrdki Pugel v Mariboru. Pred štirinajstimi dnevi ga je zadela kap, ki ji je po težkih mukah podlegel. — Dne 16. julija je pri č. šolskih sestrah v Mariboru prejela obleko reda sv. Frančiška in redovno ime Ornik Marija, sedaj sestra Torzila, hčerka ugledne Ornikove družine iz Nebove. — Pretečeni četrtek je z vso naglico pridiral v Št. Petru nek mariborski novinar — telefona še nimamo — hoteč dobiti pri orožništvu in občini natančnejših pojasnil o stvari, o kateri pa Šentpeterčanom ni bilo nič znanega. Časnikar je vedel povedati, da je nekje pri Št. Petru krava požrla majhnega otroka, kar pa seve ni bilo res. Naj drugod išče krave, ki žerejo otroke!

Hoče. Minuli ponedeljek sta se poročila gdč. Ljudmila Kotz iz Razvanja in g. Slavko Lebe iz znane vrle narodne rodbine Lebejeve iz Reke. Razvanjsko gasilno društvo je priredilo novemu paru prisrčen sprejem ter so izrazili veliko veselje nad prihodom novega soobčana. Želimo ženinu, ki je bil po žrtvovalen član hočkega pevskega zbora in njegovi blagi nevesti na novem domu, kjer prevzame trgovino in gostilno, mnogo sreče in vsestranskega blagoslova. Na pobudo starešine g. P. Trinka so svatje darovali za podporo ubogim dijakom 354 Din. Najsrčnejša zahvala, Bog povrni stokrat!

Slivnica pri Mariboru. V Rančah je dne 10. julija preminula gospa Marija Bedenik v starosti 61 let. Bila je prijazna in dareljiva ljudem. Zato so se tudi ljudje izkazali dobri mamiči hvaležni: prišlo jih je mnogo molit in kropit od blizu in daleč. Kako je bila rajna priljubljena, je pričal njen pogreb. Niso šli za krsto samo sorodniki in sosede, ampak tudi drugih je bilo lepo število. Vsem, ki so se udeležili pogreba in da-

rovali venco, lepa hvala. Mamiči bodi dobri Bog plačnik in na svidenje nad zvezdami!

Št. Ilj v Slov. goricah. Pred nekaj meseci se je ustanovilo v Št. Ilju človekoljubno Prostovoljno gasilno društvo. V kratkem času obstoja si je nabavilo uniformo in sekirice, kar je zasluga marljivih članov. Društvo je tudi že nastopilo prvič na Telovo pri procesiji. Ker je pa naša srčna želja, da bi si čimprej oskrbeli tudi prepotrebno brizgalno, zato priredi v nedeljo, dne 10. avgusta tega leta svojo prvo letno veselico, katere se udeležijo gasilci gasilske župe mariborski levi breg. — Vse se bo vršilo na prostem pri g. Baumanu pri kolodvoru. Na sporedu je nastop s prostimi vajami gasilnega društva Sv. Lenart, ki je nastopilo tudi v Ljubljani, potem velik in bogat srečolov itd. Vsega ne smemo povedati! — Začetek takoj po prihodu vlaka in konec po polnoči. Vstopnina 5 Din. Za vse bo prav dobro preskrbljeno. Pristna vinska kapljica in kuhinja zelo poceni! Vsak ljubitelj narave in prijatelj gasilcev naj pohiti ta dan ven na mejo, ker s tem pomaga dobri stvari.

Sv. Jurij v Slov. goricah. Zopet se je zbrala velika množica ljudstva dne 22. min. meseca na našem pokopališču. Položili smo k večnemu počitku vrliga krščanskega moža, dolgoletnega župana g. Ivana Zelenko iz Žitnic. Njegov sprevod je pričal, kako priljubljen je bil rajni med svojimi občani. Poslovilne besede, ki mu jih je govoril domači g. župnik, so pokazale vsem navzočim dovolj jasno sliko njegovega življenja in delovanja. Kot župan je storil mnogo dobrega in koristnega za občino. Bil je dober in razumen gospodar, dober mož svoji ženi in dober oče svojim otrokom. Neozdravljiva bolezen ga je zalezovala že dalje časa in končno ji je podlegel. Domači pevski zbor mu je zapel pod spretnim vodstvom g. Voglarja žalostinke na domu žalosti in ob odprtem grobu. Po pogrebu rajnega se je nabralo 260 Din za novo bogoslovje v Mariboru. Slava njegovemu spominu in pokoj njegovi duši! Vdovi in otrokom izrekamo naše iskreno sožalje!

Sv. Trojica v Slov. goricah. Položili smo pretekli teden k večnemu počitku Janeza Koder, posestnika v Porčiču in velikega dobrotnika cerkve in samostana. Tožil je sicer že od trojiške nedelje o hudih bolečinah v prsih in pljučih, vendar je še vsako delo lahko opravljal. Prejšnji teden v torek pa se mu je naenkrat močno poslabšalo, ko se mu je iz pljuč vlila kri. Vendar je bil lepo z Bogom spravljen in je kmalu izdihnil svojo blago in usmiljeno dušo. Pred kratkim je

Ste naročeni na list

NEDELJA

?

Izhaja vsak teden.

Prinaša vsakokratni nedeljski evangelij in razlago ter druge poučne verske članke, razen tega pa resničen dogodljaj iz misijonov »Mladostni navihane« postane redovnik in mične zgodbe za deco.

Stane mesečno samo 2 Din, celoletno 24 Din. Še danes si naročite NEDELJO po dopisnici na spodnji naslov:

Uprava NEDELJE,
Maribor, Slomškov
tra 20.

grof Thurn ter bliskoma odjezdi, pustivši drugo konja na mestu.

Vse to se je zgodilo tako naglo, da se pisar Koder niti prav ni zavedel. Še le ko je zagledal hlapca Konrada v mlaki krvi v zadnjih zdihljajih, na drugi strani pa svojo hčer Moniko, je spoznal, kakšno hudodelstvo je učinil grof Thurn.

Pisar Koder je pokleknil ves trepetajoč ob svoji hčeri, ji dvignil glavo ter stresel truplo, da bi jo obudil k življenju.

Monika pa se ni ganila, v strahu jo je dvignil, zanesel skozi vrt v hišo ter jo rahlo položil na postelj. Poklical je hlapca Valentina in mu naročil, da takoj hiti po mestnega zdravnika dr. Benedikta pl. Griendl. Sam pa se je medtem s pomočjo napol gluhe deklet Špele trudil, da spravi svojo hčer zopet k zavesti.

V kratkem je prispel zdravnik, kateri se je dolgo trudil okoli Monike, dokler je naposled odprla oči. Gledala je kakor izgubljena okoli sebe, na obrazu se ji je bral prestani strah. Oči so gledale nemirno.

»Beži, beži — pusti me,« je zakričala ter začela kriliti z rokami, da so jo morali s silo držati.

Zdravnik se je trudil na vse načine, da jo pomiri, kar se mu je čez nekaj časa tudi posre-

čilo. Za trenutek je zaspala. Naenkrat pa je skočila kvišku ter gledala zbegana okoli sebe. Njen pogled je dobil izraz najhujše bojazni, pri tem je držala roke od sebe, kakor bi se hotela ubraniti sovražnega napada.

»Proč, proč, ti črna pošast, kam me vlečeš, oče pomagajte.«

»Saj sem tukaj, tvoj oče, Monika, pomiri se! V varnih rokah si, nikdo ti ne stori nič žalega,« tolaži obupani oče svojo hčer ter ji glaди blede lice in roke, ki so bile mrzle kakor led.

Bliskoma se je raznesla strašna novica po mestu. Truplo zabodenega hlapca Konrada so dvignili ter ga zanesli v mrtvašnico. Zastržili so vsa mestna vrata. Ta odredba pa je bila zaman.

Grof Thurn je porabil občno zmedo v to, da je zdirjal na konju grofa Tatenbaha dalje proti jugu, preklinjajoč hlapca Konrada, ki mu je izvršitev njegovega naklepa preprečil. Imel je vse pripravljeno, da odvede Moniko na kak Tatenbahov grad, ko se pa poleže prvi nemir, jo spravi na Primorsko v kak samotni grad, kjer jo obdrži tako dolgo, dokler se ne vda njegovi volji.

Konrad pa ga je izdal, vsi lepi načrti so bili prekrižani. Da ga je zato ubil, se niti dosti zme-

umrl tudi Matija Čeh, posestnik v Zgornji Senarski Bil je dober človek, pa tudi dovipen in šaljiv; zato so ga vsi, ki so ga poznali, tudi radi imeli. Ne dolgo po Čehovi smrti se je mrtvaški zvon zopet oglasil in faranom naznanjal, da je umrla v Zgornjem Porčiču dobra Poličeva gospodinja. Sunila jo je namreč krava z rogom v nogo ter ji prizadela nevarno rano, ki se je vnela ter dobri Poličevi materi povzročila prezgodnjo smrt. Velikasten pogreb je pokazal, kako je bila pokojna spoštovana. Naj počivajo vsi trije farani v božjem miru; njihove preostale sorodnike pa naj ob teh bridkih izgubah tolaži predobri Bog! — Na Anino nedeljo smo imeli v cerkvi za vso faro velepomembno slovesnost. Bil je ta dan slovesen sprejem nad sto naših žen in mater v Marijino družbo za žene in matere, ki je bila ustanovljena lansko leto. Vendar pa smo pri sprejemu pogrešali še mnogo žen in mater, zlasti mlajših, ki imajo pravkar, oziroma bodo imele v kratkem opraviti s težko materinsko dolžnostjo, ki je — dobra vzgoja otrok. Tudi vse te so prav lepo vabljeni, da polagoma pristopijo pod varstvo Žalostne Matere božje in sv. Ane, ki sta patroni ženske Marijine družbe. Prvi korak je storjen in upanje imamo, da bodo razni neosnovani pomisleki in malenkostni ugovori proti tej cerkveni družbi skopneli, in da bo ta nova družba v večjo čast božjo in duhovno korist celi fari.

Sv. Anton v Slov. goricah. Zopet pride tisti čas, da gremo na Sladko goro. V ponedeljek, dne 11. avgusta bo v župni cerkvi sv. Antona ob 9. uri sveta maša za vse žive in pokojne romarje. Po sveti maši odhod procesije na prelepa Marijina svetišča: Ptujsko goro, Sladko goro in Šmarje. Gremo, da si izprosimo dušnih in telesnih dobrot.

Sv. Trojica v Slov. goricah. Bilo je neko nedeljo, še ne pred davnim časom, v tukajšnji cerkvi med sveto mašo. V cerkev pridejo nekatere gospodične in se postavijo bolj v zakotni prostor. Vzamejo vsaka svojo torbico, iz iste potegnejo (človek bi mislil, gotovo mašno knjižico ali rožni venec) pisma, ki so jih prejele. Začnejo jih obračati, čitati in se skoraj na ves glas smejeti, kar je tiste navzoče, ki so hoteli zbrano moliti, motilo. Nazadnje so vzele v roke še različne slike, ki so šle iz roke v roko. Menda so te gospodične bolj napredne »fronte«, ki pa se ne pomika naprej proti nebesom, marveč nekam drugam.

Sv. Lenart v Slov. goricah. V nedeljo, dne 10. avgusta se vrši po pozni službi božji velik gospodarski shod okrajne kmetijske zve-

ze. O agrarnem vprašanju in o stanovski organizaciji govori tajnik Marko Kranjc, o sadjarstvu in o združnem vnovčenju sadja pa revizor Tirš. Vsi, ki se zavedate velikega pomena kmetijskega stanu in njegovih težav, se udeležite polnoštevilno tega važnega shoda iz vseh župnij lenarskega okraja!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V petek, dne 25. julija si je ogledal novo bansko cesto Sv. Benedikt — Ščavnica — Lomanoše načelnik gradbene direkcije v Ljubljani, inž. Krajec v družbi načelnika lenarskega cestnega odbora in cestnega nadzornika. Pohvalil je lepoto nove proge, ki ima le dve majhni višini, sicer pa vedno teče po ravnini. Obljubil je, da se z avgustom začne nadaljevanje gradbe, ki je že težko pričakujemo, da se vsaj zemeljska dela letos dovršijo. Pomanjkanje strokovnega osebja ter preosnova uprave sta krivi, da se delo ni prej pričelo. Ponovno prosimo, da se najprej napravi zveza v Trsteniku, da bomo lahko po celi cesti vozili, kadar bo suho.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Že v zadnji številki ste poročali o smrti vzornega krščanskega moža, posestnika in dolgoletnega cerkvenega ključarja Martina Slodnjaka. K temu poročilu še dostavljamo, da se je pogreb vršil ob obilni udeležbi dne 18. julija. Pogreba se je tudi udeležil mil. g. ptujski prošt dr. Zagar, ki se je v ganljivih besedah poslovil od rajnega. Dobri Bog naj bo blagi duši obilen plačnik ter naj tolaži vdovo in otroke. V petek, dne 25. julija, je divjala čez našo župnijo silna nevihta s točo. Mestoma je strašno uničila vinograde, ki so letos obljubljali bogato trgatve. Je pa že toča potrgala.

Sv. Trije Kralji v Slov. goricah. Romarji na Sladko goro imajo v tukajšnji cerkvi v ponedeljek, dne 11. avgusta ob 6. uri sveto mašo, v Ptuj si ogledajo vse znamenitosti, ravno tako na potu. Romarje spremlja g. župnik Gomilšek. — Marijino vnebovzetje bomo v tukajšnji romarski cerkvi obhajali po sledečem redu: V četrtek, dne 14. avgusta bo ob 4. uri pozdrav romarjev, ob 6. uri pridiga in večernice, v mraku rimska procesija z lučicami, na praznik sam rano in pozno sveto opravilo ter večernice s tremi pridigami. Romarji iz Medžimurja, Prekmurja in Slov. gorice, pridite v velikem številu v največje veselje Marijino! Ob tej priliki se vpišite v bratovščini božjega Srca Jezusovega in prečistega Srca Marijinega, ki sta v tej cerkvi cerkveno vpeljeni. Na veselo svidenje!

Mala Nedelja. Že nekaj dni naznanjajo veliki lepaki, da se vrši v nedeljo, dne 10. av-

gusta ob 3. uri popoldne v Mali Nedelji »Koncertni in gledališki večer«, ki ga priredijo člani mariborskega narodnega gledališča pod vodstvom Pavla Rasbergerja. Na sporedu so koncertne, operetne in operne arije ter veseloigre. Naj nihče ne zamudi te prireditve, kajti prišel bo vsakdo na svoj račun.

Žvab, Sv. Tomaž. Povsod se sliši, da so vremenske nezgode, toča, povodnji itd. občutno prizadele sosedne kraje ter povzročile veliko škodo ne samo v vinogradih temveč tudi na polju. Hvala Bogu, naš veseli vinski kraj Žvab je ostal dosedaj še brez vseh vremenskih nezgod. — Poslovil se je tukaj za večno od nas daleč naokrog znani Janez Veldin v starosti 79 let. Opora je bil ne samo svojim osmerim že nedoraslim otrokom temveč vsem, kateri so ga poznali. Umrl je dne 24. julija. Pogreb pa se je vršil 27. julija ob spremstvu treh duhovnikov ter nebroj znancev in prijateljev. Dragi oče in stric, počivaj sladko in uživaj nebeški raj, katerega si zadnji čas najbolj želel.

Negova. Tužno je zapel dne 2. julija zvonček v Geratičevi kapeli in naznanil žalostno novico, da je preminula po dolgem in mučnem trpljenju dobra in obče spoštovana žena Elizabeta Geratič, posestnica v Negovskem vrhu. Pokopali smo jo v petek, dne 4. julija. Kakor je to lepo povdaril č. g. svetnik Gomilšek od Sv. Benedikta v nagrobnem govoru, je bila pokojnica izredno delavna in skrbna ter globoko verna žena in mati, ki je vzgojila svoje otroke v strogo katoliškem duhu. Bog daj dobri in vzorni materi večni mir in pokoj!

Negova. V petek, dne 4. julija tega leta smo spremljali k večnemu počitku Elizabeto Geratič, posestnico iz Negovskega vrha. Dočakala je komaj 48 let. Bila je dobra gospodinja, prava krščanska mati svojim otrokom. Zvonovi so jej milo prepevali tri dni. Žalostno je bilo slišati, kako je prepeval zvonček v domači kapelici Srca Jezusovega, ki sta jo dala postaviti. Kako je bila priljubljena, je pokazal njen pogreb, ki sta ga vodila č. g. župnika: domači in od Sv. Benedikta. Lepa hvala č. g. župniku od Sv. Benedikta!

Sv. Vid pri Ptuj. Veliko veselje nas je navdalo, ko smo vstopili v nedeljo zjutraj v našo farno cerkev sv. Vida. Ta teden smo imeli slikarje, ki so poslikali hišo božjo. Največjo hvaležnost moramo izreči vlč. g. župniku, ki se je najbolj trudil za popravo cerkve. Slikanje, ki ga je prevzela tverka Morely iz Ptuja, je krasno izpadlo. Pričaku-

nil ni, saj primeren zagovor se vedno najde in njemu, kot plemenitašu se bo gotovo verjelo.

Stanje Monike se ni zboljšalo. Ko je prišla za nekaj časa k zavesti, je povedala, da jo je hotel grof Thurn izvabiti iz vrta, ker pa se mu je ustavljala, jo je hotel siloma odvesti. Ko pa je klicala na pomoč, ji je zamašil usta, nakar se je onesvestila.

Potem pa je postala zopet nemirna, gledala je zbegano okoli sebe in kričala. Pojavili so se vsi znaki težkega obolenja živcev.

Zopet se je onesvestila, tresti jo je začela mrzlica, govorila je zmedene stvari ter venomer očeta prosila odpuščanja.

Mestni pisar je begal kakor blazen po hiši gor in dol. Globoko ga je pretresel umor, ki se je zgodil pred njegovimi očmi, velike skrbi mu je tudi delalo stanje njegove hčerke, koje moči so vidoma pojemale.

Mestni zdravnik je bil vsak dan pri Moniki, ta pa se ni zavedla več. Kar je bilo v njegovih močeh, je storil, a bila je zaman vsaka pomoč. Oče je vil od obupanja roke ter prosil Boga pomoči. Pa je bilo vse zaman. Za Moniko ni bilo rešitve. Po strašnih dnevih se je nazadnje pomirila, moči so ji opešale in v naročju obupanega

očeta, ki je rosil blede lice svojega najdražjega bitja s svetlimi solzami, je zatisnila oči za vedno.

Mestni pisar je hodil prve dni kakor izgubljen po sobah, vedno in vedno mu je bil pred očmi blede obraz njegove hčere in zdelo se mu je, kakor da bi slišal njene klice. Zavest, da mu je bilo vzeto najblažje bitje, ga je potrla in ni našel več miru.

In kdo je tega kriv? To vprašanje se mu je vedno bolj vsiljevalo.

Kdo drug kakor grof Tatenbah. Saj je on privedel grofa Thurna k mestnemu sodniku, on je tudi bil v zvezi s Thurnovim načrtom, ker mu je dal na razpolago konja, da bi odvedel in onečastil njegovo hčer.

Hotel je iti h grofu Tatenbahu, da bi zahteval od njega zadoščenje, toda zvedel je, da je on takoj po onem groznem večeru odpotoval neznano kam.

Kaj bi mu tudi to pomagalo? On, navadni mestni pisar naj bi se postavil proti mogočnemu grofu Tatenbahu, ki je vladni svetnik in bogataš. Zapodil bi ga, mogoče bi ga še zaprl.

Tolažil pa se je s tem, da božji mlini meljejo počasi, a natančno. V tem je bilo za njega nekoliko pomirjenja. Pa mu je zopet stopilo vse tako

Lepe tiskovine

za trgovce, obrtnike, urade, kakor tudi večbarvne razglednice, barvotiske in druge v svojo stroko spadajoče tiskavnice v latinici in cirilici

izvršuje

hitro, solidno in po najnižjih cenah

Tiskarna sv. Cirila

v Mariboru

Koroška c. 5

Cekov. račun št. 10603

Telefon interurb. št. 2119

jemo še dva nova oltarja, ki bosta krasila našo cerkev. G. mizar dela sedaj lepe stole in nujno potrebno obhajilno mizo. Tako se bo čez nekaj let zopet povzdignila naša fara do svojega cilja — lepe cerkve. V Pobrežje in Sv. Vid bo tudi napeljana elektrika, ki bo velika pridobitev za našo faro.

Gornja Radgona. Dan 25. julija je bil za trg Gornja Radgona usodepoln, kar že dolgo ni bilo. Popoldan proti peti uri so se začeli zbirati črni oblaki od severa in smo že tudi pričakovali, da ne bo nič dobrega, pa se tudi nismo varali. Po peti uri je začel pihati močen veter in kmalu nato se je vsula huda ploha, potem pa kar suha toča, ki je klestila cele četrt ure. Najbolj so prizadeti vinogradi, ki so še precej dobro kazali. V soboto po 3. uri pa nam je zvon iz šentpeterske cerkve naznanil, da je nekje ogenj. Pa se ni motil. V Podgradu pri Gederju je pogorelo gospodarsko poslopje. Kako je ogenj nastal, se natančno ne vé, govori se pa, da se je od cigaretnega odpadka povzročil ogenj. Zatorej kadičci cigaret, le malo več pazljivosti!

Ljutomer. V petek, dne 8. avgusta tega leta zvečer prirede člani narodnega gledališča v Mariboru pod vodstvom Pavla Rasbergerja v Ljutomeru »Koncertni in gledališki večer«, ki bo obsegal spored, na katerem bo vsakdo prišel na svoj račun. Sodelujejo: Štefica Fratrikova, Stjepan Ivelja, Pavel Razberger in Franjo Tovornik.

Ljutomer. V nedeljo, dne 10. avgusta tega leta se vrši v Ljutomeru slovesna blagoslovitev in otvoritev gasilskega doma pod pokroviteljstvom g. bana dravske banovine. — Blagoslovitev izvrši prevzvišeni knezoškof dr. Karlin. Ta gasilski dom je zgradilo gasilno društvo v lastni režiji in so gasilci s pomočjo drugega prebivalstva napravili vse vožnje brezplačno. Stavbeni les je dala mestna občina iz lastnih gozdov, stavbišče pa je darovala gostilničarka Vaupotič-Vreg. Dom je eden najlepših v naši državi in ima v priličju garažo za avtomobile in brizgalne, v nadstropju pa stanovanje in dvorano za seje in zborovanja. Sredi pročelja se dviga 13 metrov visoki stolp z lepo ograjo. V zadnjih štirih letih si je to agilno gasilno društvo nabavilo dve motorni brizgalni, gasilski avto in druge gasilske potrebščine in zgradilo tudi gasilski dom, kar je vse stalo blizu pol milijona dinarjev. Naj torej nikdo ne zamudi ugodne prilike, da si ogleda 10. avgusta to lepo stavbo.

Ormož. Po dolgotrajnem in težkem trpljenju sta zapustila žalostno solzno dolino Hrčič Andrej s Hardeka in zvesta Marijina

družbenica Placev Katica iz Loperčic. Dekleta so svojo sestro v lepem številu spremljevali na zadnji poti. — Prav na hitro pa so se poslovili nekateri od svojih domačih: Murat Vincenc s Huma je še ves dan svoje smrti mlatil in čistil pšenico skupno s svojo ženo, s katero se je prijazno pogovarjal in celo šalil, tako da nihče niti slutil ni, kaj bo zvečer storil. Proti večeru se je sam končal. Zdravnik je dal izjavo, da se mu je moral omračiti um in da se je obesil v hipni zmedenosti. Bog mu bodi milostljiv! — Ročkar Marija, posestnica v Loperčicah, je bila samo par dni bolna, pa je tako nenadoma zapustila moža in sina. Bila je globokoverna in usmiljenega srca. Če je le količkaj mogla, je hodila rada k sveti maši, vedno v domačo župno cerkev, čeprav je imela drugam bližje. Celo pozimi v najhujšem mrazu in snegu, ko je imela do cerkve poldrugo uro daleč, je rada izpolnila svojo krščansko dolžnost. Kako take zveste, pobožne duše osramotijo tiste mlačneže, ki so blizu cerkve, pa pozabljajo, da so kristjani! — Triletna deklica Jaušovec Marija z Dobrove se je igrala poleg matere, ko je pripravljala obed. Kar nenkrat je izginila in utonila v domači mlaki.

Ormož. Jakobsko nedeljo smo proslavili z običajno procesijo po mestu. Pri procesiji je čvrsto igrala svetinjska godba. — Malo pred procesijo se je zgodila na cesti blizu cerkve nezgoda, ko je neko dekle z bicikljem porlo in poškodovalo uglednega moža. Ko je zadnjič nek fant nekoga podrl in poškodoval, se je hitel opravičevati, plačal globo in stroške in molčal, in je bil še vesel, da jo je tako poceni odnesel. Dekle pa se je izkazalo bolj junaško in očitalo prevrnjenemu možu, da je sam kriv nesreče. — Jakobski sejem se ni preveč obnesel. Prignanih je bilo 458 glav ali repov goveje živine, prodanih okrog 160. Seveda je bila cena nizka, ker vse čuti da bo malo krme vsled suše. Sejmarjev ali štantarjev je prišlo od blizu in daleč 188, pa so bili malo zadovoljni s kupčijo. Ob 12. uri je bilo mesto skoraj prazno, ljudje so povračili odšli domov. Le malo je bilo tistih, ki so si mogli privoščiti pečenko ali gulaž v gostilni, pa še ti so se pritoževali, da je bilo vse drago. Tokrat ni bilo kaj slišati o tatvinah. Onih ptičkov in ptičic od Čakovca ni bilo, ker so jih ob prejšnjih sejmih precej polovili in v »kocke« spravili. Tudi se ni nihče pritoževal, da bi bil kaj dosti izgubil. Neke pred vojno je neka ženska na ormoškem sejmu zgubila celo kravo. Kako? Denar za prodano kravico je zavezala v žepno rutico, kupila mal rudeč balonček, da naredi doma

otrokom veselje. V gneči in prerivanju pa se ji balonček izmuzne iz roke, se dvigne in plava vedno višje in višje preko Drave na hrvaško stran. Žena vpije in kriči: Ojoj, pomagajte, pomagajte, krava leti po zraku, vlovite jo . . . Pa »liška« je bila gluha za vse vpitje, odplavala je v zrakoplovu v nezane kraje . . .

Razkrižje. Pri nas je dne 25. julija padala strašna toča, kakršne ljudje že dolgo ne pomnijo. Od Ljutomera pa do Murskega Središča so polja in vinogradi preko polovice uničeni. Koruza je tako potolčena, da ni upanja, da bi bilo kaj iz nje. V pol uri je bil ves naš trud tega leta uničen. Sreča, da je bilo snopje že spravljeno!

Murska Sobota. Člani mariborskega narodnega gledališča prirede v četrtek, dne 7. avgusta tega leta zvečer v Murski Soboti »Koncertni in gledališki večer«. Sodelujejo: Stjepan Ivelja, Štefica Fratrikova, Franjo Tovornik in obenem kot vodja gostovanj Pavel Rasberger. Na sporedu so koncertne, operne in operetne arije ter kratke veselice.

Radenci. Člani mariborskega narodnega gledališča: Stjepan Ivelja, Štefica Fratrikova, Franjo Tovornik in obenem kot vodja gostovanj Pavel Rasberger prirede v soboto, dne 9. avgusta tega leta zvečer v zdraviliški dvorani v Radencih »Koncertni in gledališki večer« z bogatim in zanimivim sporedom.

Kapela pri Radencih. V petek proti večeru je tukaj nepričakovano naglo umrla dobro znana gostilničarka Ana Lukovnjak. Bila je vedno vesela, smehljajočega se obraza in dobrotnega srca. Godci so bili že na potu, ki so ji šli igrati za god, ko se naenkrat raznese žalostna novica, da je Ana Lukovnjakova nenadoma umrla. Da je bila zelo priljubljena, je pričal njen pogreb, ki je bil v nedeljo popoldne ob pol 5. uri in katerega se je udeležilo veliko število ljudstva. Naj v miru počiva zraven svojih staršev!

Sv. Bolhenk pri Središču ob Dravi. Toča. V tukajšnji fari, skoroda v vseh vrhah, je v soboto, dne 19. julija ob pol 2. uri popoldne toča, ki je padala trikrat zaporedoma, napravila mnogo škode na lepo se razvijajočem grozdju. Kar ni škodovala toča dne 19. julija, to je pa toča dne 25. julija ob četrt na pet zjutraj gotovo do povprečno polovice uničila. Tokrat je padala suha toča, debela kot orehi in je imela 3 do 5 ostrih do 2 cm dolgih rogljičev. Ni čuda, če se je našlo celo nekaj ptic, ki jih je pobila toča. — Letos se peronospora in oidij nista pojavila, pač pa uničuje toča lepe upe vinogradnikov. Obetala se je bogata trgatve, kar se tiče množine in

Zopet nov zvezek Karl Mayevih spisov

izšel

namreč

II.

zvezek

„PO DROJEM KURDISTANU“

z vsebino: V leči - iz ječe
slovo Amadije. Cena 13 Din.

Naroča se pri

Glavni knjižarni, Maribor

živo pred oči, da si je moral zakriti obraz. »Grozno, grozno,« tako je vzklikal v najhujši boleti, »zakaj me je zadela ta strašna nesreča?«

Dvignil je roke proti stropu, divje pogledal ter bolestno zakričal, da je odmevalo po dvorani:

»Gorje tebi, Tatenbah, ki si morilec moje sreče, ki si mi uničil najblajše, kar sem imel na svetu. Jaz ne bom tvoj sodnik, našel boš drugega in takrat boš sprejel s svojim prijateljem vred zaslužno plačilo.«

Tajinstveno in obenem grozno so zvenele besede potrtega mestnega pisarja. Velika, prevelika je bila bol, ki je napolnjevala njegovo dušo. Ali bo povzročitelje te boleti kmalu zadela kazen? Mestni pisar pač ni slutil, da je bil čas, ko se bo izpolnila Tatenbahova usoda, že prav blizu.

XVIII.

Izdajalčevo plačilo.

Strašno se oko mu bliska temno,
Kozarec zgrabi v srdito rokó.

Stritar.

V času, ko se vrši ta povest, je bil Maribor majhno mesto, obdano od močnega zida. Ker je

bilo mesto na važni točki prometa, ki se je premikal na vse strani, je povse naravno, da je bilo že takrat v tem mestu več gostiln. Kajpada niso bile takšne, kakršne so sedaj; bile so v prvi vrsti le za to, da so nudile popotnikom okrepčilo in skromno stanovašišče. V take gostilne so zahajali le navadni ljudje čez dan, boljša gospoda, ki je prihajala v mesto, je našla prenočišče v zasebnih hišah, s katerimi so bili potniki v zvezi. Skoraj vsak samostan je imel v Mariboru svojo hišo; tako so bile tukaj hiše solnograških škofov ter samostanov v Vetrinju, Št. Pavlu, Admontu, Reinu in Žičah.

Bilo je več takih malih gostilnic, navadno so bile točilnice pod vejo, največ v Slovenski in Cerkveni ulici.

Takrat je bila najbolj znana krčma »Pri slo-nu«, nedaleč od rotovža. Bila je to enonadstropna hiša, takrat last bogatega meščana Tomaža Rannerja.

Spodaj je bil prostor za krčmo. Od trga se je prišlo skozi vrata v precej nizek prostor z obokanim stropom. Posamezni loki oboka so delili prostor v več kotov, v katerih so stale male mize, okoli njih pa močne klopi ter okorni hrastovi stoli.

kakovosti, sedaj pa bo slaba. Rž, pšenico, oves, koruzo, krompir in vse druge sadeže za živino je poškodovala, ponekod takorekoč do tri četrtine uničila dva meseca trajajoča suša. Lepi izgledi za bodočo zimo! Pri nas bo huda za vse, posebej pa še za kruh! — Krajevni šolski odbor. Tistim, ki so radovedni, kaj je bil vzrok, da je nekaj odbornikov tukajšnjega krajevnega šolskega odbora odložilo svoje mandate, naj bo v pojasnilo sledeče pismo, ki se je poslalo sreskemu načelstvu v Ptuj: »Sresko načelstvo Ptuj. Podpisani odložijo svoja mesta kot odborniki krajevnega šolskega odbora Sv. Bolfenk na Kogu pri Središču ob Dravi. Vzrok odložitve je edini ta, da ne morejo prevzeti nobene odgovornosti za zadolžitve, ki jih je primoran storiti krajevni šolski odbor za vedno večje potrebe, oziroma večja bremena. Jože Breznik l. r., Franc Molan l. r., Peter Orešnik l. r., Ignac Vrbančič l. r.« — To pismo pove vse. Res je, da bi moralo biti to in ono, pa kaj se hoče storiti, če pa zaenkrat ne prenesajo gospodarske razmere davkoplačevalcev župnije Sv. Bolfenk večjih zadolžitve, to je isto kakor višjih doklad. Lansko leto se je moralo temeljito popraviti zunaj in znotraj vse šolske poslopje, kar je stalo nad 20.000 Din ter dolguje krajevni šolski odbor nad 17.000 Din in vse obresti. Nanovo pride stanarina in drva-učiteljstva in drugo. Dosedajni letni proračun je znašal nekaj nad 20.000 Din — v prihodnje pa bo moral znašati letno 50.000 Din, če se bo hotelo ugoditi vsaj najnujnejšim zahtevam. To objavi podpisani na lastno odgovornost! — Jože Breznik.

Leporčice pri Ormožu. Tukajšnji daleč po svetu znan ugledni posestnik in umetni mlinar g. Peter Zdravec je slavil v nedeljo, dne 3. avgusta tega leta v Ormožu pri svojem sinu industrijalcu 80 letnico svoje starosti. Jubilant je za svoja leta spreten v svojem mlinu, na posestvu, v občini, dalje kot požarnik in vodja domačinov rojakov na razna božja pota neutrudljiv. Bil je osem let v Ameriki — St. Antonio-Teksas — zaposlen kot umetni mlinar, da si je zboljšal svoje premoženje. Vračaje se leta 1896 je potoval v Rim, se tam priporočil ljubemu Bogu za zdravje in srečo. Prinesel je učencem na Humu, svojcem in dragim od tam rožne vence in iz Amerike lepe spomine. Bog ga naj ohrani med svojci še mnogo leta!

Laporje. Hud vihar je razsajal dne 24. julija po studeniški in laporski župniji. Podiral je ostrve z žitom in povzročil veliko škodo. Drugi dan, dne 25. julija okoli 5. uri popoldne so se naglorna zbrali oblaki od juga in je parkrat zagrmelo. Strela je treščila v prostore s pšenico pri Janezu Vouku na Verholah v župniji Laporje. K sreči so prihiteli sosedovi mlatiči na pomoč, da se je ogenj omejil. Zgorelo je čez 18 kop lepe pšenice, ki je bila težko pridelana po naših bregovih, kjer je slabejša zemlja in zahteva veliko dela in truda.

Šmartno ob Paki. V torek, dne 29. julija tega leta je umrl v Rečici ob Paki ugledni in daleč na okoli znani posestnik in trgovec z lesom g. Josip Meklav, star 70 let. Blagi pokojnik je bolehal že dalje časa na hudi notranji bolezni. Bil je svoječasno dalje časa občinski odbornik in svetovalec. Pogreb prekmalu umrlega se je vršil v četrtek, dne 31. julija ob 10. uri dopoldne. Naj v miru počiva!

Vitanje. Otožno, turobno so zvonili zvonovi treh cerkva, ko smo preteklo nedeljo položili k večnemu počitku truplo spoštovanega moža Franca Skok, posestnika v Spodnjem Breznu. Bil je skrben družinski oče in varčen gospodar in je tekom let precej povečal svoje posestvo. Poleg tega je bil mariskaj v svojem življenju. Kjer je bilo treba zastaviti vplivno besedo, so njega klicali. Bil je več let župan in je kot tak umrl. Dalje časa je bil načelnik krajevnega šolskega sveta, bil je v odboru tukajšnje kmečke posojilnice ves

čas od njene ustanovitve. Čez 20 let je bil cerkveni ključar župne cerkve in ko so isti pred štirimi leti nabavili nove zvonove, jim je kumoval in za nje prispeval tudi precejšnjo vsoto. Poleg tega je bil vsakemu v pomoč z dobrim svetom in je tudi dejanski rad pomagal, ako ga je kdo prosil. Nosil je v sebi kal krute bolezni celi dve leti. Bil je dvakrat v bolnici, ali ni bilo pomoči. Usmiljeni Bog mu bodi dobri plačnik!

Sv. Mihael pri Šoštanju. Kar se tiče slavnosti na Skornem o priliki blagoslovitve novih zvonov, je izvršil vse obrede domači g. župnik. Slavnost v Družmirju se je vršila na prostem v vasi Družmirje in lepo uspela. Pri obeh slavnostih je svirala godba Zarja. Slavnost nove maše se je vršila na prostem poleg farne cerkve sv. Mihaela, ker bi sicer bilo pretesno za takšen naval, kakor je tudi v Šoštanju redko kedaj. Pripomniti še pa moram, da novomašnika iz Šoštanja že ni bilo celih 300 let.

Grize. Tukaj je umrla dne 26. julija Marija Verbič, žena delavca, v starosti 29 let. Življenje ji je upihnila zavrtna jetika. Zapušča moža in pet malih otrok v starosti od 3 do 10 let. Najmlajšemu je bil Nj. Vel. kralj Aleksander I. krstni boter.

Gotovlje. V nedeljo, dne 27. julija tega leta je bil za župnijo Gotovlje veselja dan. Ne samo, da smo praznovali spomin na zlato mašo ljubljenege vladike knezoškofa lavantinskega, obhajali smo tudi štiridesetletnico mašništva našega čislanege župnika, sedaj duhovnega svetnika č. g. Roberta Vaclavik. Že jutraj ob 6. uri je bila slovesna služba božja z zahvalno pesmijo. Po sveti maši se je blagoslovila krasna podoba sv. Terezije Deteta Jezusa, katero so v spomin 40 letnice našega jubilara cerkvi darovale gotoveljske gosposidnje. Zvečer pa je našega jubilara presenetila tajno pripravljena podoknica. — Občinski odbor občine Gotovlje je namreč ob priliki 40 letnice imenoval č. g. Roberta Vaclavik za njegove velike zasluge na prosvetnem in gospodarskem polju častnim članom občine Gotovlje. V to svrhu se mu je izročila krasna častna diploma, katero je mojstersko izgotovil g. Benčan, vpokojeni zasebni uradnik v Celju. Vse se je pripravilo nekako skrivnostno in tajno brez vednosti č. g. jubilara. Po dogovoru se je točno ob pol 20. uri postavil pred župniščem že poprej doma skrbno pripravljen slavalok, ki je bil v petih minutah gotov. Ko se je ostavil pred slavalok domači mešani in moški pevski zbor, je prikorakal korporativno zbrani občinski odbor in enako polnoštevilno zbrano domače gasilno društvo z lampijoni in bakljami. Postavili so se v lep red pred župniščem in na dano znamenje so začeli pokati v ozadju moždarji in mešani pevski zbor je zapel Volaričovo »Poziv k petju« in Aljažovo »Ptičkovo tolažbo«. Nato je zapel moški zbor veličastno Zupanovo »Slavnostno pesem«. Jubilant je nastopil ves iznenaden. Nagovoril ga je g. župan Andrej Antloga, kateri mu čestita k 40 letnici, naznani sklep o imenovanju za častnega občana ter mu izroči častno diplomu. Občinski odbornik in cerkveni ključar Ivan Kuder mu čestita na imenovanju duhovnim svetnikom. Slavnostni govornik staveni mojster g. Vinko Jordan pa mu čestita v imenu vse občine in župnije, vseh družtev, pevcev in pevk in v imenu zbrane množice ter proslavlja njegove velike zasluge za občino in splošno za slovenski narod. Izvajal je v nadaljnjem govoru jako pomenljivo, da kakor nekaj solunska brata sv. Cirila in Metoda, je božja previdnost poslala tudi njega iz daljne Češke k nam oznanjevat večne resnice in pot v večno zveličanje. Po nastopu pevke Gortek Antonije, katera mu je izročila s čestitkami šopek cvetlic se je č. g. duhovni svetnik iskreno zahvalil za izražene mu čestitke z obljubo, da bo zanjepred deloval s podvojeno silo v dobrobit občine in župnije. Moški zbor je še zapel mogočno »Slo-

vansko pesem«. Razšli smo se z mislijo slavnostnega govornika, da le On, ki je nad nami, piše vsa dela v knjigo življenja ter da bo stoteren plačnik. Jubilantu in vsem udeležencem pa kličemo in želimo: Na svidenje, če Bog da, čez deset let pri zlati sveti maši!

Gornja Ponikva. V predzadnjem »Slov. Gospodarju« sem čital dopis iz Gornje Ponikve. Gospodu dopisniku niso vse razmere dobro znane. Cesta pod Peklom ne spada pod našo župnijo, ampak v Sv. Peter v Sav. dolini. Zato tudi Ponkovičani ne trpinčijo živine po tej cesti, zato tudi ne zabijajo kamenja po tej cesti. Saj imamo drugje lepšo cesto na našo Ponikvo. Doberski letoviščarji imajo pa tudi lepšo okrajno cesto na Ponikvo negde čez Pekl. — Hmeljske nasade smo precej skrčili; zato so tudi dobro obdelani, saj so skoro najlepši v Savinjski dolini. Vsled tega imamo vedno dobre kupce, ker je zmiraž prvovrsten. — Na željo č. g. župnika imamo skupno sveto obhajilo: prvo nedeljo v mesecu možje, drugo fantje, tretjo žene, četrto dekleta. Večina fantov in deklet je v Marijini družbi, možje v Apostolstvu mož, drugač pa večina v prosvetnem društvu. — Letine, pri nas je srednje dobra, neurje je tudi nas parkrat obiskalo. V noči od 1. do 2. julija je udarila strela v hišo in svinjak posestnika Josipa Pečnik. — Vinogradi nam dobro obetajo, pa žalibog imamo šmarnico in izabelo, ker pač nimamo lege za žlahtne trte; kateri pa imajo solčno lego, imajo tudi žlahtno vince kot so Grče in vrhe. Šmarnica pri nas ne zraste tako hudobna, pretepa in sovraštva pri nas ni. Zato pa imamo vsak mesec kako lepo igro, ki se jo naučijo naši vrli fantje in dekleta in nam predstavljajo mnogo lepega in zanimivega. Mi podpiramo naša društva.

Ponikva ob južni železnici. Pretečeno nedeljo smo obhajali na Dobovem pri Antonu Zdolšek, po domače Hriberšek, lepo domačo slavnost posvetitve družine presv. Srcu Jezusovemu. Slovesnost je povzdignila navzočnost domače hčerke č. sestre Serafine in Maribora. Obenem smo nazdravili preč. g. svetniku Ant. Kocipru k njegovemu zaslužnemu odlikovanju. Bog mu daj krepkega zdravja še za dolga leta v naši sredini!

Kostrivnica. Za Kostrivničane ostane v trajno lepem spominu farni patrocinij ali žegnanska nedelja, dne 27. julija tega leta. Po navadi svojih prednikov so tudi letos prišli romarji s slovite romarski božje poti Ptujске gore s tamošnjim g. župnikom na čelu, da so priporočijo Materi božji Poljski, ki jo bratski Poljski narod slavi v Čenstohovi, ki je Poljakom to, kar je Francozom Lurd. Patrocinij 27. julija ostane za Kostrivničane zgodovinski dan, ker ta dan se je zacelila rana, ki nam jo je zadala svetovna vojna, ko nam je ugrabila zvonove. Sedaj imamo zopet popolno zvonjenje. Zvon, ki je še manjkal, smo dobili letos na lepo nedeljo. Ob prisotnosti župljanov, ki so se zbrali v obilnem številu ter okoličanov, je zvon blagoslovil domači g. župnik J. Slavič. G. prof. Kovatič pa je pridigoval o pomenu zvonjenja. Po službi božji je bil zvon potegnen v zvonik in nato se je kmalu oglasil z lepo donečim glasom v čast presv. Srcu Jezusovemu in sv. Jožefu.

Buče. Več let smo bili, hvala Bogu, obvarovani večjih nezdod. Letos pa so nas zadele razne nesreče. V soboto, dne 19. julija zvečer je prihrumela nad našo lepo, po izvrstni vinski kapljici daleč okrog znano Bučko gorco huda nevihta s točo, ki je napravila veliko škodo. Dosegla je tudi del Peclja in pa Vinodol, Zdole itd. — Na hinkoštno soboto popoldne je zgorela hiša in zraven postavljen hlev, last Antona Jug. Ogenj se je tako naglo razširil na celo poslopje, da ni bilo mogoče več rešiti lepih mladih volov, ki so bili v hlevu, ampak so v strašnih mukah zgoreli. Občutno je prizadeta tudi sestra lastnika, ki je stanovala v tej hiši in ji je zgorelo vse pohištvo in vsa obleka. — V ponedeljek, dne 28.

julija ob 7. uri zjutraj pa se je zopet žalostno oglasil naš veliki zvon in klical na pomoč. Onstran Peclja se je dvigal gost črni dim in nam pričal, da mora biti v Selah strašen požar. In res! Štiri poslopja Franca Jurak so bila v 10 minutah v plamenih. Zgorelo je seno, žito, katero so mislili drugi dan mlatiti in veliko perutnine. Vole in eno tele ter svinje so k sreči rešili, druga živina pa je bila na paši. Požrtvovalnim gasilcem iz Polja, Buč itd. ter drugim sosedom se je zahvaliti, da ni pogorela tudi hiša in domačija Antona Amon. Škodo cenijo na stotisoče, zavarovalnica pa je majhna.

Buč. V nedeljo, dne 27. julija se je poročila gđc. Angela Vah, trgovska pomočnica z g. Krajnc Henrikom, krojaškim mojstrom v Zagrebu. Bilo srečno!

Sv. Križ pri Rogoški Slatini. Šolar utonil. Dne 2. avgusta se je šel voziti na neko staro desko v tukajšnji zdraviliški ribnik učenec 1. razreda Gabriel Toman. Nenadoma je ponesrečil in že je bil pod vodo. Takojšnja rešitev ni nič pomagala, ker se je pri nesreči fantek zelo prestrašil in ga je zadela kap. Bil je takoj mrtev. Otrokovi starši zelo žalujejo, ker je bil to sin edinec slatinskega delavca Tomana.

Marija Gradec pri Laškem. Pri posestniku Matevžu Knez, po domače Oblaku, v vasi Selo župnije Sv. Miklavž nad Laškim so v petek, dne 11. julija mlatili ječmen. Mlatili so s strojem, katerega so gonili voli. Drog pri geplju se je zlomil in je udaril 17 letnega sina Matevža po trebuhu tako nesrečno, da so ga morali prepeljati v celjsko bolnico, kjer pa je v torek, dne 15. julija umrl. Mrtvega so pripeljali domov, kjer je bil v četrtek, dne 17. julija pokopan na župnijskem pokopališču. Rajni je bil zelo priden mladenič in mirnega značaja. Svetila mu večna luč ugledni rodbini pa naše iskreno sožalje! — Druga nesreča v naši občini pa se je pripetila v noči od 23. do 24. julija. Pogorelo je gospodarsko poslopje posestnika Knapiča v Brnišah pri Mariji Gradcu.

Prvovrstna.

namizna jabolka in prešno sadje

950

kupi vsako množino po najboljših dnevnih cenah

Eksportna družba Matheis, Suppanz in drug, Maribor, Cvetlična ulica 18.

Iščemo prodajalce po deleži, za posnemalnike, brzoparilnike, pletilne stroje, kolesa itd. (tudi za postranski zaslužek). »Tehna« družba, Ljubljana, Mestni trg 25./I. 944

Pozor kmetje! Pričela se je nova žitna sezona, zato vas opozarjam, da bodete najbolje zamenjali po starih običajih v nekdanjem Reiserjevem mlinu v Pekrah, ki je sedaj popolnoma prenovljen in v popolnem obratu. Postregel vas bo nekdanji nadmlinar g. Bikošek. Najvljudneje se priporoča Peter Jelenc. 944

Prodajam štiri orale rodovitne zemlje, primerne kot stavbišče v ravni legi in pol orala vinograda. Naslov v upravi lista. 948

Viničar s petimi delavnimi močmi se sprejme za posestvo Orosel v Bresternici. Vprašati pri dr. Schmiderer, Maribor, Koroška cesta 28. 949

Viničar z dvema ali tremi delavci brez otrok se sprejme. Naslov v upravi lista. 952

Pozor! Telefon 25-81. **Pozor!** Namizna jabolka in ohrane slive kupuje dnevno vsako množino Štajerska sadjarska zadruga, Maribor, Miklošičeva ulica 2, proti takojšnjemu plačilu. Sadjarji, dobavljajte Vaše sadje naši zadrugi! 953

Razpisano je mesto organista v Šmarju pri Jelšah. Obrtniki imajo prednost. 945

Lepo posestvo se proda pol ure od Maribora čez pet oralov. Ivan Ribič, Počehova pri Mariboru. 947

Sprejemem učenke 15 do 16 let staro, poštenih staršev v trgovino z mešanim blagom, obenem tudi gostilna, tisto, ki ima veselje do dela. Ponudbe lastnoročno pisane na Anton Meglič, trgovec, Gornji Dolič, pošta Mislinje. 941

Hranilnica in posojilnica v Črni r. z. z. n. z. vabi svoje člane k običnemu zboru dne 15. avgusta ob 15. uri z običajnim sporedom. V slučaju nesklepčnosti bo pol ure pozneje občni zbor ob vsaki udeležbi z istim sporedom. Odbor. 946

Ime »Maksim« bodi vsakemu dobro znano. To je najnovejša Ditmar-jeva petrolejsko olinska svetiljka, katera Vaše prostore krasno razsveti in potroši 95% zraka in samo 5% petroleja, to je 1 liter v 16 urah pri jakosti svetlobe do 300 sveč. Varujte se manj vrednega izdelka, ki se Vam ga vsiljuje in pazite skrbno na znamko »Maksim«.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo
JOSIP KOSTANJŠEK, CELJE,
Vodnikova ulica 9.

(Sprejmejo se agilni krajevni zastopniki.)

Maxim

Iščejo se

provizijski nakupovalci

za rano in pozno sadje. — Ponudbe na 951

Eksportna družba Matheis, Suppanz in drug, Maribor, Cvetlična ulica 18.

ZA NAŠO DECO

SRAJCA SREČNEGA ČLOVEKA.
(Pravljica.)

Pred davnim, davnim časom je živel kralj, ki je svojo soprogo kraljico nad vse ljubil. Bila mu je solnčni žarek v življenju. Kadar je bil kralj slabe volje, mu je igrala vesele pesmi ter se smejala toliko časa, dokler kralj ni bil zopet vesel.

Ali kraljica je nagloma umrla. Kralj od srčne bolečine ni vedel, kaj bi storil. Ves svet se mu je zdel temen in pust, kakor da bi bilo ugasnilo solnce. Dvorjani so se bali, da se ne bi vladarju omračil um, zato so poklicali najboljše in najspretnейše zdravnike celega kraljestva. Vsa sredstva niso zalegla nič. Nazadnje je dal star zdravnik dvorjanom tale nasvet: »Poiščite človeka, ki je popolnoma

srečen. Njegovo srajco naj nosi kralj samo eno noč — in žalost ga bo minila. Ne samo to! Vse življenje bo ostal napram solzam in žalosti sveta ravnodušen!«

Tedaj se je začelo iskanje. Kje naj bi bil tisti srečnik? Vsakdo, ki so ga vprašali, je pač nosil svoje križe in težave, povsem srečnega človeka ni bilo najti.

Nekega dne je prikorakal po beli cesti potujoč mlinarski pomočnik. Pel si je, nositi ni imel dosti in sreča mu je kar sijala iz oči. Vprašali so ga, ali je srečen. Priklonil se je ter rekel: »Seveda! Kot mlinar se potikam po daljnem svetu. Grem kamor mi srce želi, in ostanem v enem kraju, dokler le hočem. Zdrav sem, za denar dosti ne maram — kaj mi še manjka?«

Dvorjanom se je kar kamen odvalil s srca. Popotnika so začeli po vrsti objemati, da je bil ves začuden nad toliko prijaznostjo. »Ali hočeš prepustiti našemu kralju svojo srajco samo za eno noč? Zelo bogato te bomo nagradili za to uslugo!« Fant je nekaj časa gledal, potem pa je s smehom zaklical: Mojo srajco hočete? Jaz sploh nimam srajce! Dvorjani so osupnili, saj so jim vsi upi splavali po vodi. Zdaj so bili s svojim delom tam, kakor prej.

Popotnik pa se je pojoč podal dalje po svetu, a dvorjani še iščejo človeka, ki bi bil popolnoma srečen.

STRAH IMA VELIKE OČI.

Ta pregovor je splošno znan, vsi narodi ga poznajo v tej ali drugi obliki. Sami ste že izkusili, da se zlasti ponoči vidijo vse mogoče reči, katerih kar nič ni, če zasveti luč ali pa če si jih ogledamo po dnevi. »Strah je votel, okoli ga pa nič ni«, pravi drug pregovor in narodne pravljice so polne dogodkov, kako je neustrašen mladenič premagal vse težave.

Sloviti danski pravljicar Andersen pripoveduje o malem fantku, ki se je hotel učiti plezanja. Nikakor mu ni šlo od rok. Če se je spravil na kako drevo, ni prišel dalje ko do prvih vej, tako da do najlepših jabolk ni dospel. Tedaj se je pritožil domačemu mačku in ta mu je obljubil, da ga bo naučil plezanja. Kot prvo in edino pravilo si je moral deček zapomniti: »Ne boj se, da bi padel in ne boš padel!« Tega pravila se je oprijel in je postal najdrznejši hribolazec cele domovine. Pravljica sicer, ali nauk je resničen.

Spominjate se gotovo tudi tiste pri nas razširjene povesti, kako je hotela neka dekla pokazati svojo korajžo in kako je pri tem našla smrt. Pri »kožuhanju« koruze so fantje predbacivali dekletom, da si nobena ne bi upala sredi noči na pokopališče. Ena izmed deklet je trdila, da je ni strah in da se poda takoj tja. Kot dokaz, da je res bila tam, je vzela seboj majhen lesen količ ter je izjavila, da ga bo zasadila na pokopališču kje v zemljo. Odšla je, dolgo je ni bilo nazaj. Naposled jo je šla cela družba iskat. Našli so jo mrtvo na pokopališču. Kol je bila zasadila v zemljo ali tako, da si je nevede pripela tudi konec predpasnika v zemljo. Ko se je hotela dvigniti, ni šlo. Prešinil jo je grozen strah, zdelo se ji je, da je nevidne roke vlečejo k tlom in od strahu ji je počilo srce. To je dokaz, kako strah vpliva na človeka, kako ga preslepi in prevzame.

Neka perzijska povestica pripoveduje, da se je nekoč perzijski modrijan Hafis sprehajal pred mestnimi vrati. Proti večeru je videl na konju prihajati staro ženo, v kateri je v svojo nepopisno grozo spoznal kugo. Vprašal jo je: »Kam, nesrečna žena?« — »Imam naročilo, da grem v tole mesto ter pomorim 50 ljudi.«

Res se je pojavila kuga v mestu ter je začela svoje strašno delo. Ljudi je umrlo na tisoče.

Čez nekaj je stal časa Hafis ves potrtn in žalosten pred mestnimi vrati, kar vidi odhajati kugo na istem konju. »Kako si me prevarila, nesrečna žena! Rekla si, da jih mo-

raš pomoriti 50, umrlo pa jih je 5000. — »Jaz sem označila 50 ljudi, kakor se je glasilo poveljje,« je rekla žena, »oni drugi so umrli iz strahu pred mano.«

Vidite, tudi tu je znak, kako upliva strah, in tudi mi vemo, da je človek tem bolj in dalje časa bolan, če ga je smrti strah.

Nekoč je prijatelj spremljal mater v bližnjo vas. Pot drži deloma po gozdu, se dvigne do sredi hriba in potem se polagoma spušča na na drugi strani doline do tiste vasi, kamor je bila prijateljstva mati namenjena. Na tisti višini je kapelica, in sicer malo proč in višje od ceste. Tam je hotel prijatelj počakati na mater, ki se je hotela vrniti ponoči. Sedel je na stopnice kapelice in je čakal. Mesečna noč je bila, zaval se je v svoj plašč ter premišljeval to in ono. Črez nekaj časa je čul, da nekdo prihaja. Misli je, da je mati, in je vstal, da bi ji šel nasproti. Bil pa je neki možak, ki se je pod kapelico ves prestrašen ustavil, potem grozno kriknil ter tekel proti prijateljevi domači vasi. Prijatelj se je seveda tudi ustrašil in je bil zelo vesel, da je dospela mati.

Grugega dne je šel glas po vasi, da je sosedov hlapec zblaznel, da ne prestano vidi vra- ga z žarečimi očmi in rogovi. Vprašanja so stvar razčistila. Hlapec je bil tam na cesti pri prijatelju. V očalah, ki so se bliščala v mesečini je videl žareče oči, v peresu na klo- buku pa rogove.

To je torej strah, ki ima tako velike oči. Človek se strahu kot otrok privadi, ker otrokom razni neprevidni ljudje pripovedujejo povesti o strahovih. Zato pa si pomnite, deca, in ne strašite vaših mlajših bratcev in se- stric, potem tudi ne bodo strašljivi.

NAJBOLJŠE DEJANJE.

Trije sinovi so se vrnili domov. Oče je vprašal, kdo je izmed njih izvršil najboljšo dejanje.

Prvi je pravil: »Hiša je gorela. Prestrašeni stanovalci so pozabili v gorečem poslopju otroka. Kljub nevarnosti sem ga rešil ter položil v naročje presrečne matere.«

Oče ga je pohvalil, ali dostavil, da je bilo to dejanje samo izraz človekoljubja.

Drugi brat je pripovedoval: »Našel sem veliko vsoto denarja ter sem se dolgo trudil, da sem našel dotičnika, ki ga je bil izgubil, in sem mu ga vrnil.«

Oče je pohvalil tudi njega, a dejanje je smatral kot golo dolžnost.

Tretji brat je začel: »Nekoč sem našel svo- jega največjega sovražnika, kako spi ob ro-

bu groznega prepada. En gib v spanju in bilo bi po njem. Tedaj sem pristopil, ga potegnil od roba in mu pokazal nevarnost, v kateri je bil.«

Oče ga je objel in rekel: »To je najlepše dejanje, če kdo dobro stori svojemu sovra- žniku.«

KITAJSKI PREGOVORI.

1. Vedi se napram vsakomur tako, kakor da bi ti bil ljub gost.

2. Oni, ki kaj vedo, o tem ne govore, oni, ki ne prestano govore, nič ne vedo.

3. Kdor ne misli na druge, se mora lepega dne prepričati, da tudi drugi nanj ne mislijo.

4. Kdor je spoznal samega sebe v vseh oko- liščinah, ta je pravi modrijan.

5. Veselje, ki ga ima človek nad storjenim delom, je edino neizčrpno veselje.

6. Dolga leta so potrebna, da si dobiš iskrenega prijatelja; užališ in izgubiš ga pa lahko v četrt ure.

7. Nihče ne more nikogar o nečem poučiti, o čemer se sam ni mogel prav poučiti.

8. Kjer živi samo en človek, ki ne dela, in samo ena žena, ki ne tke, je povsem gotovo, da bo v tistem kraju trpela cela vrsta ljudi glad in mraz.

MEŠITEV NALOG.

t	o	P	o	l
m	n	R	e	n
d	r	E	v	o
m	i	Š	k	a
b	r	E	z	a
m	i	R	n	o
t	r	E	b	a
d	a	N	e	s

2. Prižgi vžgalico na enem koncu in videl boš, kako bo padel novc v steklenico, ne da bi se kdo dotaknil njega ali steklenice.

3. Oba imata ime »Drugače«.

4. Štirje pogrebci nosijo mrliča.

NOVE NALOGE.

1. Številčno čudo. Izmisli si poljubno več- mestno število, na primer 345, izračunaj šte- vilčno vsoto $3 + 4 + 5 = 12$, odštej jo od 345, tako dobiš število 333. To število je deljivo z 9, ker $333 : 9 = 37$. Katerokoli večmestno šte- vilo vzameš, čeprav bi imelo 50 in več mest, in če ga obravnavaš na gorenji način, vedno bo nazadnje dobljeno število deljivo z 9.

2. Dopolni srednje črke, ki tvorijo potem od zgoraj navzdol ime slovenskega pisatelja in pesnika.

v	e	l	v
m	e	l	a
m	o	j	e
g	r	v	a
h	o	e	l
m	l	k	a
v	e	e	n

3. Nekdo se je bil izselil v Ameriko in je tam našel svojo srečo. Dolgo časa niso doma o njem nič vedeli, samo tuintam je dospela po drugih ljudeh vest, da se mu godi dobro. Čez celo vrsto let je dobil izseljenčev brat uradno obvestilo, da se mu je brat na poto- vanju v gorovju ponesrečil in da so našli v njegovi roki list papirja s pismenim obvesti- lom za brata, ki ga prilagajo. Brat si je pis- mo ogledal, a dolgo ni mogel razbrati vsebine, ker je bil najbrž dež v zadnji sili s svinčni- kom napisane vrste deloma izbrisal. Jasnó je bilo čitati samo to-le:

Dra — br —

Preden sem odšel na po — — skril v svoji hi — za — knom na — šju tik po — stre — op — zavoj z denarjem, prihranjenim te — časa. Poišči ga, ne mo — več, de — je Tvoj. Pozdrav od Tvo —

Dopolni, kar manjka!

SMEŠNICE.

Njegovo mnenje. Učitelj: »Videli smo, da spadajo vsi prirodni proizvodi ali v živalstvo, ali pa v rastlinstvo, ali v rudništvo. Kam na primer spada sladkor?«

Učenec: »V kavoi!«

Prepričati se hoče. Janezek stoji pred šol- skim poslopjem, vidi se mu, da bi rad šol- skemu upravitelju, ki dela na šolskem vrtu, nekaj povedal. Kaj bi rad, Janezek? ga ta naposled vpraša. »Ali imate letos dovolj pro- stora v šoli?« »Čemu, mali moj?« »Veste, oče so rekli, če ne bo dovolj prostora, mi letos še ne bo treba v šolo, ko sem še le šest let star. Zdaj pa bi to rad vedel.«

Odgovor. Jožek in Nacek sta skrivaj sple- zala na župnikovo hruško ter sta se najedla dosita zrelega sadu. Gospod župnik ju opazu- je ter ju ustavi na cesti, ko sta hotela brž domov.

Ali nista vidva bila na krivih potih?«

Jožek: »Ne, na hruški!«

Vse kar iščete,

bodete našli v novi ilu- strirani domači knjigi,

katero pošlje že čez 32 let znana sve- toвна razpošiljalna tvrdka Suttner

tudi Vam in brezplačno in poštne prosto,

ako jo zahtevate. — Najprimernejših novih izumov, praktičnih predmetov za uporabo, gospodinskih in oblačilnih potrebščin, glasbil, priprav za britje, britev, priprav za striženje las, orodja, perila, oblek, čevljev, igrač i. t. d. ne kupujete

nikjer tako po ceni in tako dobro

kakor pri Suttnerju, a poleg tega brez rizika, ker to kar ne ugaja se zamenja, ali pa se vrne denar. Ogromen promet omogočuje tvrdki Suttner, da vso robo ceneje prodaja in da vključ temu pošilja najboljšo kakovost. Radi tega za- htevatje takoj sedaj z dopisnico brez- plačno veliko ilustrirano domačo knjigo od tvrdke

1466 H. SUTTNER, LJUBLJANA ŠTEV. 992.

Zaloga:

Stekla
Porcelana
Svetilnik
Ogledal
Okvirjev
Slik
Kipov
Vsakovrstnih
šip i. t. d.

FR.STRUPI

CELJE

Prevzema vsa stavbna in dru- ga steklarska dela. Najnižje cene in solidna postrežba. 23

Ako želim biti posebno lepa

tedaj vzamem Fellerjevo Elsa-Creme-pomado ter z njo zjutraj in zvečer namažem obraz, vrat, ramena in roke. S tem dobiva koža novo hrano in mla- dosten izgled; brez sledu so izginile solnčne pege in vse nečistosti! Za lase pa vporabljam samo Feller- jevo Elsa - pomado za rast las. 532

Delajte tudi Vi tako — pomagalo bode tudi Vam!

Po pošti 2 lonca ene ali po 1 lonec vsake Elsa-pomade stane 40 Din franko če se denar vpošlje naprej; po povzetju 50 Din. Dobiva se povsod! Kjer ne, izvolite naročiti naravnost pri:

EUGEN V. FELLER, lekarnar, Stubica Donja, Elsatrg 341

Namizna jabolka kupi vsako množino za inozemstvo. Plačilo takoj. Ponudbe na: Peteline Šmartno pri Slovenigradcu. 935

Viničarja iščem s 5 do 6 delavnimi močmi za jesen. Naslov v upravnistvu lista. 889

Učenec se sprejme v parni pekarni Feiertag Anton, Maribor, Betnavska cesta 48. 926

USTANOVLJENA LETA 1881

CELJSKA POSOJILNICA D. D. V CELJU

Sprejema hranilne vloge od vsakogar, jih obrestuje najugodnejše, nudi popolno varnost in izplačuje točno.

Celje
v lastni hiši Narodni dom

Izvršuje vse denarne posle, kupuje in prodaja tuj denar ter čeka na inozemstvo. Izdaja Uverenja za izvoz blaga.

Za varnost hranilnih vlog jamči poln lastnega aktivnega premoženja po Din 100.000.000.—
— še lastna glavica in rezerve, ki znašajo skupaj nad Din 14.500.000.—.

Maribor
Aleksandrova c. št. 11

Podružnici:

Šoštanj
(v lastni hiši) 223

Ideal dobre gospodinje

je pravo terpentinovo

903

MILO**GAZELA**

ker se z njim uspešno pere vse tudi najfinejše tkanine.

TOČNA IN SOLIDNA POSTREŽBA! Ustan. l. 1904.

KILNE PASE

trebušne obveze, proti vi-sečemu trebuhu, potujočim ledvicam in znižanju želodca, gumijevе nogavice in obveze na krčne žile.

Umetne noge in roke, korsete, bergle, podloge za ploske noge, suspensorije in vse aparate proti telesnim poškodbam izdeluje staroznana tvrdka po zelo nizkih cenah. 494

Franc Podgoršek naslednik FRANC BELA,
bandažist, **MARIBOR**, Slovenska ulica 7.

Pismena naročila se točno izvršujejo ter pošiljajo po povzetju.

ZAHVALA.

Za mnogoštevilne izraze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli ob prerani in nenadomestljivi izgubi našega ljubljene soproga, skrbnega in ljubeznivega očeta, strica in svaka, gospoda

LJUDEVITA FLUHERJA

veleposestnika v Metavi,

se tem potom vsem najtopleje zahvalujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni prečastiti duhovščini, celokupnemu občinskemu odboru, zastopnikom učiteljstva, okrajnega cestnega odbora, sreskega kmetijskega odbora, prosvetnih in gospodarskih organizacij, čč. šolskim sestram, sosedom in sovaščanom, prijateljem in znancom od blizu in daleč, ki so se v tako častnem številu udeležili pogreba blagopokojnika.

Dalje naj sprejmejo našo globoko zahvalo šentpeterski pevci za prelepe žalostinke ter govorniki, ki so se ob grobu tako iskreno posloviili od našega draga pokojnika in nam s tem v najtežjih trenutkih lajšali našo bol.

Končno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih dneh storili kakšno pomoč in ljubav.

Št. Peter pri Mariboru, dne 28. julija 1930.

932

Marija Fluher, žena; Mimika in Tonček, otroka.

Sprejememo še nekaj zastopnikov za prodajo šivalnih strojev, koles, gramofonov itd. — »Centra«, Ljubljana, poštni predal 248. 899

Najcenejše urezavanje šip, kakor prirezavanje po meri, velika zaloga modernih okvirjev pri Ivan Klančnik, steklarna, Maribor, Slovenska ulica 15 (za Ljubljansko kreditno banko). 634

Kolesarji! Vse kolesarske potrebščine in dele dobite v trgovini **Fr. Senčar, Mala Nedelja**. 922

Posečajte „Mariborski dvor“ Andrej Oset. Prenočišča, gostilna, garaže, kopalnice, omnibus. 930

Pljuča! Pljučne bolezni ozdravi dr. Pečnik, Pljučni zavod (Privat-Lungenheimanstalt) Sečovo, železniška postaja Rogaška Slatina. 935

Naznanilo. Sporočam cenjenemu občinstvu, da gospod Alojz Lipovž, stanujoč v Mariboru, ni več pri meni in vsled tega nima pravice, za mojo trdko fotografirati in prevzemati naročila, niti za mene inkasirati. — Foto-atelje „Eli“, Maribor, Aleksandrova cesta 1, lastnica Eli Plohl. 939

Pošteno dekle se sprejme takoj v stalno službo na deželi v prijaznem kraju Slov. goric. Naslov v upravnistvu lista. 938

Lepo novo hišo z velikim vrtom, ugodno in poceni proda: Kmetič Miha, Tezno 175 pri Mariboru

Proda se kompletno kovaško orodje. Naslov v upravi lista. 943

Tri srednje težke voze proda kovač Budja v Pesnici. 940

Zadružna gospodarska banka d. d.**Podružnica Maribor, Aleksandrova cesta št. 6**

V lastni, novozgrajeni palači

Pred frančiškansko cerkvijo

Izvršuje vse bančne posle najkulantnejše. -- Najvišje obrestovanje vlog na knjižice in v tekočem računu. -- Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Ali se želite iznebiti
protina
REUMATIZMA
bolečin v kosteh
in išiasa
brez nevarnosti?

Reuma je strašna in zelo razširjena bolezen, ki se ne izogne niti bogatši niti siromaku in išče žrtve, kakor v palačah tako tudi v kočah. Prerazlične so oblike v katerih bolezen nastopa, največ boleznij je pa takih, ki se nazivajo z najrazličnejšimi imeni, medtem pa niso nič drugega kakor

929 **reumatizem**

Enkrat bolijo kosti in členki, drugič členki otečejo, pohabljeni roke in noge, trganje, zbadanje v raznih delih telesa, celo oslavljenost vida, vse to so posledice reume in bolečin v kosteh. Kakor so različne oblike s katerimi se bolezen pojavlja, ravno tako številna so mogoča in nemogoča zdravila, medicina, miksture, mazila itd., ki se trpečemu človeštvu ponujajo. Na več teh sredstev ne more popolnoma ozdraviti, kvečjemu bolečine samo ublažiti. To, kar Vam pa mi priporočamo je popolnoma neškodljiva zdravilna pijača, katera je že

mnogim bolnikom pomagala!

Naša kura je izborna in deluje hitro pri zastarelih, kroničnih slučajih.

Da pridobimo čim več pristašev, smo sklenili, vsakomur, ki nam piše poslati popolnoma brezplačno našo interesantno in poučno razpravo.

Kogar torej mučijo bolečine in kdor se želi teh bolečin hitro, temeljito in brez nevarnosti iznebiti, naj še danes piše na:

AUGUST MÄRZKE, Berlin—Wilmsdorf, Bruchsalerstrasse Nr. 5., Abt. 24.

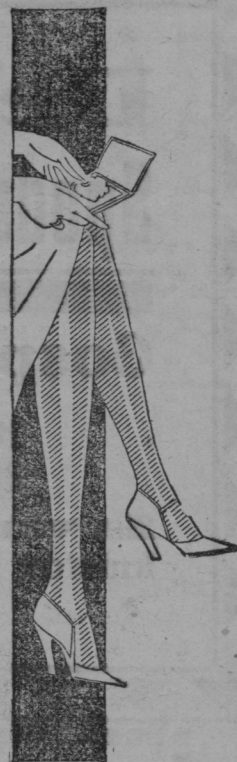

Dobro
nogavice
samo pri

L.

P
U
T
A
N

Celje

834

ZAHVALA.

Vsem, ki so ob nenadni smrti z nami žalovali ter spremlili našega skrbnega in nepozabnega očeta

Aloj-za Galunder
posesnika v Banovcih.

Banovec pri Ljutomeru, 16. julija 1939.

888

Zalujoča rodbina Galundrova.

Najvarneje in najugodneje se nalaga denar pri pupilarno varnem zavodu ki obstoja že 64 let

CELJSKA MESTNA HRANILNICA
v Celju, Krekov trg (v lastni palači pri kolodvoru)

Prihrankom rojakov v Ameriki, denarju nedoletnih, ki ga vlagajo sodišča ter naložbam cerkvenega in občinskega denarja posveča posebno pažnjo.

Za hranil. vloge jamči poleg premoženja hranilnice

še mesto Celje

z vsem premoženjem in vso davčno močjo.

Hranilnica daje posojila na zemljišča po najnižji obrestni meri. — Vse prošnje rešuje brezplačno. 4

Ure,
zlatina,
očala.

Budilke po Din 50°

Zajamčeno prvovrstne izdelke
kupite samo pri urarju
M. Ilger-jevem Sinu

Maribor, Gosposka ulica 15
Popravila hitro, dobro in poceni!

Potne kovčke

in torbe v veliki izbiri od navadne do najfinejše vrste. Kovčki za avto in kolekcijo vzorcev po naročilu. 790

I. KRAVOS

Maribor, Aleksandrova 13

Proda se lepo posestvo na lepem kraju, obstoječe iz njiv, sadonosnika in gozda, v izmeri 5 oralov. Martin Lesjak, Zimica, Sv. Barbara v Slov. goricah. 983

Učenec se takoj sprejme pri Antonu Marčič, usnjarna, Slov. Bistrica. Starost 17 do 18 let. Učna doba 3 leta. Za hrano in obleko se boče skrbelo. 911

Družinska hiša z vrtom in nekaj sadja se takoj proda. Vpraša se v gostilni Štok na Pobrežju pri Mariboru, Cesta na Brezje šte. 84. 936

Posestvo približno 50 oralov. tri četrt ure od Frama, se proda. Naslov v upravnistvu lista. 984

Denar naložite najboljše in najvarnejše pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

F. Z. Z. N. Z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premoženjem in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev.

1

TRGOVSKI DOM V MARIBORU

Predno si nabavite poletno blago obiščite

Največja modna trgovina v Sloveniji, meri 98 1/2 mtr z 36 velikimi izlozbami. Velikanska izbira vsakovrstnega blaga nudi čudovito nizke cene. V konfekciji plašči od 300 Din naprej kakor tudi vse blago ceneje kot drugod.

Modne knjige zastoj.

728

Modne knjige zastoj.

Stekleno blago in porcelanasto posodo, okvirje za slike, razne kipe i. t. d. kupite najboljše pri stari

Celjski steklarni

M. Rauch, Celje, Prešernova ulica št. 4.

Brušena in navadna ogledala po tovarniških cenah. Prevzema steklarska dela pri novih stavbah. 594

Dekla marljiva in poštena, z večletnimi spričevali, išče mesta k dobri krščanski družini na deželi. Naslov v upravi lista. 925

Vajenca s celo oskrbo sprejme pekarna Pečuh v Selnici ob Dravi.

Pohištvo — Preproge

posteljina, vložki, modraci, zastori, posteljne odeje, pohištvena tkani-
na itd. najboljše in najceneje pri

817

Karlu Preis

Brezplačni ceniki! MARIBOR, Gosposka ulica 20

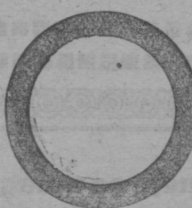
TRI PREDNOSTI

- I. Ogromna izbira.
- II. Izborna kvaliteta.
- III. Nizke cene in plačilne olajšave.

656

Blago za moške obleke in spomladanske plašče. - Blago za damski kostime, plašče in obleke. - Cefiri, oksfordi in poplini za moške srajce. - Crepe-de-chine, crepe-saten, crepe-georgette, crepe-marochine. - Bemberg- in umetna svila v modernih barvah in desenih. Vsakovrstno platno za perilo stalno v veliki izbiri.

L.

ORNIK, MARIBOR
KOROSKA CESTA STEV 9.

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 85.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.

192